

เทศน์หลังฉันจังหัน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนุโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์ เพราะมันมาพูดเลย พูดถึงเอตทัตถ์กับไอน์สไตน์ ใครฉลาดกว่ากัน ไอน์สไตน์เขาคิดทฤษฎีสัมพัทธ์ไว้แน่ เขาพูดเอง ถ้าเขาเลือกนับถือศาสนาได้ เขาขอเลือกนับถือศาสนาพุทธ เพราะอะไรรู้ไหม มันพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ไง ทฤษฎีสัมพัทธ์

ดูอย่างพวกนักวิทยาศาสตร์ที่อาจารย์มหาวิทยาลัยเขามาคุยกับเรา เขาบอกว่าทางวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีสัมพัทธ์เขาเข้าใจได้ แต่เขาเข้าใจจุดระเบิดไม่ได้ เขาถามมาอย่างนี้ เราเข้าใจเลย เขาเข้าใจจุดระเบิดไม่ได้แน่

แล้วของเรา คฤดี คฤพระเรธาติ ๕ ประโยค ๑๐ ประโยคนะ อวิชชาปัจจุยา สงฺขารา สงฺขาราปัจจุยา วิญญฺณํ แหม! นกแก้วนกขุนทองเลย ท้องกันปากเปือกปากและเลยนะ ปัจจุยาการนะ แล้วเวลาหลวงตามา ที่สมเด็จวัดนครนาถฯ บอก “มหาคุณนี่หน้อยสิ”

“ไม่คุณ ไม่คุณ เพราะความจริงไม่เป็นอย่างนี้”

แล้วของเราพิจารณาของเรา พิจารณาของเรา มันเป็นเพราะพวกเรา คือพวกเราเกิดมามีบุญ มีบุญเพราะอะไร มีบุญเพราะว่าปัจจุยาการอย่างนี้มันเป็นพุทธวิสัย

นี่ของหลวงปู่ชานะ ปัจจุยาการของหลวงปู่ชานะท่านบอกว่า มะพร้าวตกหลุดจากขั้ว ตกลงโคนต้น

เราจะอธิบายว่ามะพร้าวอยู่ตรงไหนของต้น ปืบ! ตกลงโคนต้นเลย มะพร้าวหลุดจากขั้ว หลุดจากขั้วจากต้นมันนะ คอมันนะ มันก็หลุดลงโคนมันไซ้ใหม่ พรีบ! ลงโคนเลย นี่ปัจจัยการของหลวงปู่ชาเปรียบเทียบ

ที่นี้ปัจจัยการของหลวงตาละ ถ้าใครไม่เห็นปัจจัยการ ใครไม่เห็นการกระทำของมัน เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมัน อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา คือตัวเห็นอวิชชาไง ก็เห็นตัวจิตเดิมแท้ไง ถ้าใครไม่เห็นปัจจัยการ ไม่เห็นการเกิดดับของจิต นามรูป หลวงปู่คุณก็พูด นามกับรูปคือตัวจิต นามกับรูป มันมีนามกับรูปเท่านั้น ถ้านามกับรูปนะ เวลาเราอธิบายนามกับรูปสังโยชน์ ๕ สังโยชน์ข้างบนไง รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

รูปราคะ อรูปราคะนั่นแหละนามรูป รูปราคะ รูป อรูปราคะ นาม ถ้าอธิบายทางโลกก็รูป ฌาน อรูปฌาน ถ้ารูปฌาน อรูปฌานไง นั่นนะสังโยชน์เบื้องบน นี่เห็นสภาวะแบบนี้

แล้วพอทางวิทยาศาสตร์เขาว่าปัจจัยการอธิบายได้ แต่จุดระเบิดไม่ได้

ไม่ได้หรอก เพราะมันอธิบายได้แค่ทางวิชาการนี้ คุณอย่างพระพุทธเจ้า ถ้าปัจจัยการอย่างนี้ ถ้าพระพุทธเจ้าไม่อธิบายไว้ละ นี่ไง ทำไม่ถึงว่า มีพระพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ ไอ้พวกเรานี้มีกรรมอยู่แล้วละ แล้วเราพยายามจะเข้าไปให้ถึง แล้วเข้าไปให้ถึงมันเหมือนกับว่านะ อย่างเบนซิน เราจุดไฟ เบนซินจะติดทันทีเลย เพราะมันไวไฟ ความคิด ปัจจัยการมันจะเร็ว เร็วยิ่งกว่านั้นอีก พับ! พับ! พับ! พับ! แล้วใครจะอธิบายระหว่างช่วงปัจจัยการของมัน นี่พูดถึงความเห็นนะ

ที่นี้เพียงแต่ทางวิชาการเขาก็ยังเข้าใจได้ เพราะอะไร เข้าใจได้ด้วยปัญญาพระพุทธเจ้าไง พุทธวิสัยเห็นจริง แล้วเข้าใจจริง แล้วอธิบายไว้เป็นทางวิชาการ แล้วพวกเราไปซั้บเอาวิชาการนั้นมา ก็อปปี้มาไง ไปเห็นวิชาการของเขา ก็เหมือนนักวิทยาศาสตร์ที่ทดสอบทางวิชาการไว้ แล้วเราไปก็อปปี้เขามา แล้วเราทดสอบได้หรือยัง เราทดสอบได้นะ เราจะอธิบาย เราพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ เราต้องเขียนเป็นเชิงวิชาการออกมาไซ้ใหม่ เพื่อลงในนิตยสาร เพื่อลงเป็นทางวิชาการให้เขาศึกษา ไอ้ตรงนี้ พระพุทธเจ้ามีปัญญาตรงนี้ไง มีปัญญาตรงที่เข้าใจตรงนี้แล้วอธิบายตรงนี้ไว้ ที่นี้พอเราเข้าไปปืบ มันเลยเป็นนกแก้วนกขุนทอง นกแก้วนกขุนทองเพราะอะไร เพราะไปอธิบายให้มันแยกส่วนไง อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺาณ คือแยกส่วนไป ที่นี้มันไม่เหมือนกันเพราะอะไร

เพราะขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แยกส่วนเป็นกอง กองของรูป กองของเวทนา กองของสัญญา สังขาร วิญญาณ นี่แยกส่วนเลย เป็นเอกเทศ เป็นส่วนของมันเลย แล้วผสมกัน มันรวมตัวกันถึงจะเป็นอารมณ์ความรู้สึก เป็นความคิด ความคิดนี้แยกได้เป็นกองเลย แต่พอมันละครงนี้ไปแล้ว มันเป็นตัวจิต ตัวจิตแยกไม่ได้ ถ้าแยกได้ พระพุทธเจ้าแยกแล้ว พระพุทธเจ้าฉลาดกว่าเราหลายเท่า

แยกไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันเป็นสัมพันธ์กัน เป็นปัจจัยการ สิ่งนี้มีถึงมีสิ่งนี้ อธิปไตยจบตา แล้วมันเกิดซ้อน เกิดซ้อนหมายถึงเกิดทีเดียว เกิด พริบ! แต่มันซ้อนๆ กันอยู่ พริบ! พริบ! พริบ! หลวงตาถึงบอกว่า อู้อู! หลวงตาทำนพูดเล่นนะ ไม่เป็นอย่างนั้น มันพับ! พับ! พับ! เลย

แล้วพอเราประพฤติปฏิบัติกัน เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์พูดไว้อย่างนั้น ทุกคนก็มันก็เป็นสัญญาอีกล่ะ ขนาดว่าเขาจะนิมนต์เราไปพูดเลย มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์เขามาคุยกับเรา พอคุยกับเราเสร็จแล้ว นิมนต์หลวงพ่อไปพูดให้นักวิทยาศาสตร์ฟังได้ไหม

บอกูไป เดียวมันถีบถูกตมาเลยล่ะ เดียวมันถีบถูหงายท้อง

คนที่ศรัทธา คนที่มีความเชื่อ เราคุยกันด้วยเหตุผล ถ้าคนที่เขาไม่มีศรัทธา ใจไม่เป็นกลาง เขาต้องยึดถือทางทฤษฎี ทางวิทยาศาสตร์ ฉะนั้น อย่างนั้นแล้วต้องพิสูจน์กัน เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเขาไม่เปิดใจว่าสิ่งที่เป็นรูปธรรมกับนามธรรม สิ่งที่เป็นเรื่องโลกกับเรื่องธรรม เขาไม่ใช่คนไม่คิดนะ แต่ในเมื่อใจเขายึดมั่นในทางโลก เขาต้องยึดอย่างนั้น แล้วต้องพิสูจน์กันให้เห็นได้ภาพอย่างนั้น ในเมื่อมันเป็นสิ่งทีจริง ทำไมสร้างทำภาพให้ดูไม่ได้...ไม่เชื่ออีก พอไม่เชื่ออีก ไปพูดแล้วมันกลับจะไม่เป็นประโยชน์ไ้ มันจะไม่เป็นประโยชน์ต่อเมื่อยังกำลังอยู่ ยังไม่เปิดรับ มีปัญหาพอสมควร

ทีนี้เวลาไปเทศน์ คูสิ เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์ขึ้นมาแต่ละครั้ง คนที่มีศรัทธาความเชื่อจะสำเร็จไปเลย ไอ้คนที่ยังไม่เชื่อ อาจจะเชื่อมาบ้าง ไอ้คนที่คัดค้านก็คัดค้านไปเลย แม้แต่พระพุทธเจ้าเทศน์นะ ยังไม่มีใครเชื่อหมดเลย แล้วอย่างพวกเรา นี่พูดถึงว่าพุทธวิสัย แล้วพระปัจเจกพุทธเจ้า แล้วสาวกสาวกะมันก็อยู่ตรงนี้ อยู่ที่ว่าใครจะอธิบายได้มากแค่ไหน

แล้วอย่างเวลาภาวนาเป็นกับภาวนาเป็น มันจะลึกจะตื้น มันจะไม่เป็นอย่างที่เราคิดกัน โลกๆ ไม่อย่างนั้นพระพุทธเจ้าจะแบ่งทำไม โลกีย์ปัญญากับ โลกุตตรปัญญา แล้วอย่างปัญญา ๓ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา

ทีนี้ปัญญาที่เราอิงสงสัย เราอิงคิดนะ มันยิ่งสงสัยเข้าไปใหญ่เลย แต่ถ้าคิดไปๆ เรามีสติตามไปนะ จากไปมันจะเป็นจินตมยปัญญา มันจะเริ่มปล่อย ช้าเข้าไปๆ เพราะอะไร เพราะหลวงปู่ มันที่ลงมาจากเชียงใหม่ มาพักอยู่วัดในกรุงเทพฯ แล้วสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าพิพัฑฒานะ “เฮ้ย! ทำไมเราชอบคิดวะ ทำไมเราชอบคิด”

“พระเดชพระคุณคิดมากๆ เลยครับ พระเดชพระคุณคิดมากๆ เลยครับ แต่มีสติตามความคิดไป ตามความคิดไป”

เพราะความคิดเรามันใช้ เหมือนกับว่าเราจะเอาเสือไป เราจะต้องให้เสือออกจากถ้ำเสือ ความคิดมาจากจิต ความคิดมาจากจิต ความคิดไม่ลอยมาจากไหนหรอก ความคิดของคนอื่นเป็น ความคิดของเขา ความคิดของเรามันออกจากจิตของเรา

ทีนี้เมื่อไหร่ที่ว่า อะไรกระทบกับอะไร มันกระทบกับอะไร

ถ้ามันไม่มีจิต ไม่มีอะไรกระทบหรือ เวลาเสียงมันกระทบหูเรา เราจะเข้าใจเสียงนั้น แล้วเสียงมันกระจายไปในอากาศ อากาศรับรู้ ใครได้ยินบ้าง ใครได้ยินเสียงบ้าง เสียงคลื่นต่างๆ มันไปในอากาศ ใครได้ยินบ้าง แต่ถ้ามันมากระทบหูเรา เราได้ยิน เพราะอะไร เพราะเรามีใจ แต่ถ้าใจเราเพลา ใจเราไม่รับรู้ มันกระทบอยู่ตลอดเวลา ทำไมเราไม่ได้ยิน

มันต้องกระทบกับตัวจิต มันถึงมีความรู้สึกขึ้นมา ถ้าไม่กระทบกับตัวจิต มันจะรู้สึกอะไร เสียงมันมีอยู่แล้ว คลื่นมันมีอยู่แล้ว แต่ถ้ามันกระทบกับตัวจิตปั๊บ จิตมันกระทบกับอะไร ทีนี้คนมันเห็นใจ นี่เวลาพูดไปเขาถามว่า แล้วทำไมต้องมาทำ ก็ชีวิตนี้ก็ทุกข์อยู่แล้ว ทำไมจะต้องมาทุกข์อีก เขาคิดกันอย่างนั้นไง ชีวิตนี้ก็ทุกข์อยู่แล้ว เกิดมาก็เท่านี้ ตายแล้วก็จบ มนุษย์ต่อไปนี้สูญพันธุ์ มันว่านะ

เราบอกว่าไม่จริง กูไม่เชื่อมีง

“หลวงปู่ไม่เชื่อ ไม่เชื่อหรือ ไฉนเสาร์สูญพันธุ์ไปแล้วนะ”

บอกกูไม่เชื่อมีงหรือก กูบอกเลขนะ ในเมื่อมีคนอยู่นะ มีผู้หญิง ผู้ชาย คนจะเกิดตลอดไป กูไม่เชื่อมีง ไม่เชื่อ มันพยายามจะพูดบอกว่าสัตว์ที่สูญพันธุ์ไปแล้ว มันจะมาพูดให้เราเชื่อให้ได้เลย

ก็อย่างที่ว่า มันก็ไม่เชื่อเรา เรากก็ไม่เชื่อมัน กูไม่เชื่อมีงอยู่แล้ว มีงอธิบายอย่างไรกูกก็ไม่เชื่อ ๓ คนช่วยกันอธิบายใหญ่เลย จะให้เราเชื่อมัน

เราจะพูดอย่างนี้ พูดแบบคนเริ่มต้น ศรัทธาเริ่มต้น โอกาสอย่างนี้เรารู้เลยนะ ถ้าฟังความรู้สึกหรือฟังประเด็นให้มันได้คาไว้ในใจนะ ถ้าต่อไปมันคิดได้นะ มันจะคิดถึงว่า โอ๊ย! ตอนเป็นเด็กมันไปเถียงเขา เหมือนเราเคยเถียงพ่อแม่แน่ แล้วอายุ ใจรเคยเถียงพ่อแม่ไว้ พอโตขึ้นมา อายุฉิบหายเลย ไม่น่าเถียงเลย มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ

นี่ก็เหมือนกัน เด็กมันเพิ่งเข้ามา เพียงแต่พ่อแม่เขาอยากจะให้ พ่อแม่คงจะอึดอัดเต็มที่เหมือนกัน ลูกคืออยู่แล้วก็ อยากจะให้ดีทางนี้ด้วย ไม่ใช่เด็กไม่คืนนะ เด็กดี เด็กดีเพราะมันพูดมาได้ขนาดนี้ มันพูดถึงความคิดของสังคม ค่าเฉลี่ยของทางยุโรป ค่าของคนมันดีกว่า เรากก็ยอมรับเพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่าสังคมเขามันผ่านวิกฤติามาก เห็นไหม ปฏิวัติฝรั่งเศส อังกฤษ มันสู้รบกัน ปฏิวัติกันมากี่ร้อยกี่พันหน แล้วสังคมของเขา ภูมิอากาศนะ เวลาหน้าหนาวมันบีบคั้นมันบีบคั้นให้มนุษย์ต้องพยายามหาทางดำรงชีวิตให้ได้ไง มันถึงต้องใช้ปัญญาใคร่ครวญหาทางออกไ

ไอ้พวกเรามันเกิดในสังคม เกิดในประเทศสมควรง นั่งนอนอย่างไรก่แล้วแต่นะ เข้าป่าไปมันก็มีอาหารให้กิน ผลไม้ ใครมาเห็นเมืองไทยตกใจนะ อู้อู! มีทุกอย่างเต็มไปหมดเลย เพราะลูกศิษย์มันพูดให้ฟัง “หลวงพ่อ อยู่อเมริกาอะ ไอ้สับปะรดอะ แกร็นก็แกร็น เล็กก็เล็กนะ เปรี้ยวฉิบหายเลย มันกินกันอร่อยมากเลย เพราะมันไม่มีจะกินกันไ ไอ้ของเราดีๆ ทั้งนั้นเลย”

เราจะบอกว่าเราเกิดในอุ้งข้าวอุ้งน้ำไ พอเกิดในอุ้งข้าวอุ้งน้ำ ความดิ้นรนความขวนขวายมันก็น้อยลงกว่าเขา ของเขาอะ ขนาดปัจจุบัน ลูกศิษย์เราไปอยู่อเมริกากลับมา เขาบอกเลขนะ “อู้อู! ไปอยู่ ผมงสงสารมันเลยนะ สับปะรดก็แกร็นๆ เล็กๆ นะ เปรี้ยวก็เปรี้ยวนะ เขากินกัน อู้อู! เอไร่คอ่อย” มันเป็นหน้าของมันนะ ไม่มีก็ไม่มีเลย แต่ของเราทุกฤดูกาล มีให้กินตลอด นี้ไ เกิดในประเทศอันสมควร ประเทศอันดีนะ

ยิ่งเมื่อก่อนนี่นะ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว โห้! แม่น้ำแม่กลอง หน้าน้ำนะ เวลาหน้าน้ำมา ไร่
ปลาสร้อยเป็นแพเลย เป็นแพเลย เป็นแพเลย โขธาราม ราชบุรีมันดังเพราะปลาสร้อย เพราะมัน
เหลือเฟือไง เขาก็เอามาหมักเป็นน้ำปลาปลาสร้อยไง โรงน้ำปลา เมื่อก่อนปลาจะเยอะมาก เยอะ
เยอะจนมันลอยมาเป็นแพๆ เลย ไปซื้อเอาเลย ตักเอาได้เลย อุดมสมบูรณ์ขนาดนั้นนะ เคี้ยวนี้ไป
คูตี ต้องเลี้ยงในกระชังนะ ของใครของมัน ไม่มีหอรก เลี้ยงในกระชังนู่นนะ กูหวงด้วย คนมัน
เยอะขึ้น

เราเทียบนะ เราดูข่าว เมื่อก่อนนะ ฟิลิปปีนส์มันน้อยกว่าเรา ตอนนีฟิลิปปีนส์ ๕๐ กว่าล้าน
คนไทย ๖๐ ล้านเพราะอะไร เพราะศาสนาคริสต์ห้ามคุมกำเนิดไง ฉะนั้น คนของเขา ๕๐ กว่าล้าน
พอ ๕๐ กว่าล้าน ต้องสั่งข้าวทั้งหมด ไร่ของเรา เราเป็นพุทธ ที่นี้พุทธแล้ว ดูการวางแผนครอบครัว
เราก็ดูแลกัน คุมกัน ต่างกันตั้งเท่าไร ๖๐ กับ ๕๐ ทั้งที่เริ่มต้นมาใกล้ๆ กันหมดเลย แต่ตอนนี้เขาไป
แล้วเกือบ ๑๐๐ ล้าน ของเรายัง ๖๐ กว่าล้าน แล้วถ้ามันมากไปกว่านี้ มากไปกว่านี้มันก็ต้องกินต้อง
อยู่ อันนี้โทษใครไม่ได้ ให้สังคมมันปรับสภาพไปเอง

ธรรมชาติสรรไว้ ถึงเวลามันก็ต้องปรับสภาพไป นี่มันก็อยู่ที่ฝ่ายปกครอง อยู่ที่อำนาจรัฐ
จะกำหนดนโยบายอย่างไร มันอยู่ที่นโยบาย ไร่พวกเราก็เหมือนกับเขื่อนนะ กำหนดนโยบาย เรา
ก็ต้องไปตามนั้นนะ ทางรัฐเขากำหนดกติกาма การดำรงชีวิตเราก็ต้องเป็นไปตามนั้น สัตว์มนุษย์
อันนี้เป็นอย่างนี้ปึ๊บ ถ้าเราเข้าใจ เรามองตรงนั้น ไร่ที่ว่า ทำไมคนก็ลำบากอยู่แล้ว ชีวิตเกิดมาก็ลำบาก
อยู่แล้ว ทำไมต้องมาประพฤติกฎปฏิบัติ เพราะมาประพฤติกฎปฏิบัติมันก็ตรงนี้ไง พอถึงที่สุดแล้วมันไม่
มีทางไป

มันยังเด็กวัยรุ่น เราดูเลย มันยังเป็นวัยรุ่นอยู่ เหมือนกับพ่อแม่กำลังจะผ่อนถ่ายไร่ สังเกตดู
พ่อแม่กำลังจะมอบธุรกิจให้ลูกต่อไปนะ ที่นี้การกำลังจะผ่อนถ่าย มันเหมือนเรา มันเหมือนกับไฟ
แรงใจ เพิ่งจบไซ้ใหม่ เพิ่งมาไซ้ใหม่ โอ้โฮ! มองโลกเหมือนเรากำลังเป็นวัยรุ่นเลย แล้วอายุมากขึ้น
มันก็จะคอดกแล้ว เพราะอะไรรู้ไหม เพราะโลกมีเท่านี้เองนะ กูสู้ไปขนาดนี้ก็เท่านี้ แล้วจะออก
ทางไหนล่ะที่นี้

แต่ตอนนี้มันยังว่าโลกนี้กำลังสวยงาม ดอกไม้เพิ่งผลิบาน หน้าดอกไม้มันเพิ่งแตกหน่อ
โอ้โฮ! ที่นี้ความคิดมันก็ฮึกเหิมมา ที่นี้พอฮึกเหิมมันถึง แต่พอมันคุ้นชินเข้าไปแล้วนะ นั่งคอดก
แล้วนะ อย่างพวกเราพอแก่เฒ่า นั่งคอดกแล้ว จะไปไหน จะไปไหน ต้องไปแน่นอน จะไปไหน

แล้วจะไปกันอย่างไร แต่ถ้ามันพร้อมนะ เราพร้อมเราอะไร จะไปไหนก็ต้องไป มันหลอกตัวเองไม่ได้ แต่เพราะยังเด็กอยู่ มันคิดว่าเวลายังอีกยาวไกลใช้ไหม แล้วยังมีอะไรอีกเยอะแยะเลยที่ให้เราทำ โอ้โฮ! กำลังไฟแรง

เมื่อวานเรานั่งดูแล้ว เราคุยกับเขาไปเราก็สมเพชไป เราสมเพชไปตรงไหนนะ ถ้าพูดไปถึงถ้าเมื่อก่อนนะ เรายังคิดเลย ถ้าเมื่อก่อนเรายังเป็นพระวัยรุ่นๆ อยู่ อย่างนี้นะ เถียงกันตายเลย ต้องเอาแพ้อาชนะกันไปข้างหนึ่ง เพราะเราก็มั่นใจในข้อมูลเราเต็มทีนะ ถ้าเป็นเมื่อก่อนนะ มึงกับกูได้ซัดกันແທກ แต่เมื่อวานพูดไปหัวเราะไปในใจนะ จำก็งานะ แล้วลูกกับแม่ใจ ก็นั่งดู แม่ก็ความเห็นไปอีกอย่างหนึ่ง แล้วแม่ก็อ่อนน้อมถ่อมตนนะ แม่บอกว่าที่แม่ทำอย่างนี้เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเมื่อก่อนแม่ก็มีการศึกษาน้อย แม่ทำอะไรแม่ก็ทำบุญ เอาบุญช่วยอย่างเดียวไง แล้วก็ประสบความสำเร็จมาอย่างนี้ๆ ใจ

ประสาเรา พื้นฐานการศึกษา การตลาดเราไม่เข้าใจหมด มันก็ต้องหาเอกสารอะไรอิงมาใช้ไหม แต่ไอ้ลูกมันนี่ศึกษาเพราะพ่อแม่มันเตรียมพร้อมมาให้ไง มันก็เลยดูถูกใจ ไอ้แม่ก็พูดไปอีกอย่างหนึ่งนะว่าที่เราเชื่อเพราะเหตุนี้ๆ เพราะเมื่อก่อน ทำบุญตักบาตร อธิษฐานอ่อนวอนตลอดแล้วทำธุรกิจมันก็ได้ไง พ่อแม่เขาก็มาทางนี้ แล้วก็ส่งลูกไปเรียนนอกหมดเลย พอลูกมันกลับมามันถอนหงอกพ่อแม่มันเลย

เขาเป็นแม่เป็นลูกกันนะ ไอ้แม่ก็มีความเห็น แล้วแม่ก็เลี้ยงลูกมา เรายังบอกเลย พวกนี้มันยังไม่มีลูก ถ้ามีลูกมันจะไม่พูดอย่างนี้เลย เพราะเมื่อวานมันพูดขนาดว่า “ถ้าแม่ผมเอาผมไปทิ้งในถังขยะ...” พูดถึงบุญคุณใจ “...แล้วมีคนเก็บผมไปเลี้ยง แล้วก็คนที่เก็บผมไปเลี้ยงให้ผมมาฆ่าแม่ผม ผมก็จะฆ่าแม่ผม” มันพูดอย่างนี้เลยนะ

เราบอกว่า อ้าว! พ่อแม่ที่ให้เกิดมาก็พ่อแม่มีบุญใช้ไหม แล้วไอ้คนที่เลี้ยงมาก็มีคุณเหมือนกัน ไอ้บุญคุณก็คือบุญคุณ กตัญญูกตเวทีก็คือกตัญญู คนทำดีกับเราก็คือดีใช้ไหม นี่เขาจะหักล้างเราไป เขาจะพูดหักล้างเรา เราฟังดูแล้ว อืม! คน แต่พูดถึงนิสัยใช้ได้ เพราะว่าเวลาเขาพูดถึงความดีความชั่วได้ชัดเจน เขาพูดถึงดีก็คือดี ชั่วก็คือชั่ว แต่เขาจะพูดว่าดีก็คือดีในวิทยาศาสตร์ใจ ดีแค่ไหนใจ ไม่มีสืบต่อใจ ไม่มีอดีตอนาคต คือปัจจุบัน ตายแล้วสูญ ถึงบอกวามนุษย์สูญพันธุ์นะ มันกล้ายืนยันวามนุษย์จะสูญพันธุ์ แต่เราไม่เชื่อ

เราไม่เชื่อเพราะมนุษย์ ปัญญามันปรับตัวเองสุดขอดเลย ต่อไปถ้าเกิดวิกฤติขึ้นมา มนุษย์จะเข้าถ้ำ มนุษย์จะอยู่ในถ้ำ แล้วมนุษย์อยู่ในถ้ำแล้วจะปรับสภาพ แล้วสิ่งที่ฟื้นฟู มนุษย์ตอนนั้นจะออกมาขยายพันธุ์ใหม่ ต่อไปมนุษย์จะต้องปรับตัวลงจนมนุษย์เหลือส่วนน้อยไป เพราะทรัพยากรไม่มี ทุกอย่างไม่มี แล้วสภาพมันจะปรับไป

เมื่อวานมันพูดเอง มันบอกว่าโลกร้อน มันพูดนะ บอกว่าหมีขั้วโลกจะสูญพันธุ์แล้ว มันพูดอย่างนั้นนะ น้ำขั้วโลกมันละลาย

แล้วถามมัน แล้วน้ำขึ้นมาเท่าไร น้ำที่ว่าโลกร้อนๆ มันขึ้นมาเท่าไร มันก็พูดเองนะ โลกทางวิทยาศาสตร์ ทางประวัติศาสตร์ว่าโลกเคยร้อนกว่านี้มาแล้ว โลกเคยร้อนมามากกว่านี้แล้ว แล้วปรับตัวกลับมาจนพระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว แล้วตอนนี้โลกนี้จะปรับตัวอีกหนหนึ่ง แล้วพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ต่อไป แล้วโลกจะปรับตัวอีกหนหนึ่ง อนาคตวงศ์ก็จะมาตรัสรู้อีก ๑๐ องค์ เราเชื่ออย่างนี้

ฉะนั้น มันบอกมาว่ามนุษย์จะสูญพันธุ์ ภูเขาจะละลาย เพราะมนุษย์ เราถึงบอกว่าไอ้ลิงชิมแปนซีที่วิทยาศาสตร์พิสูจน์กัน ภูเขาไม่เชื่อ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะวิทยาศาสตร์มันพิสูจน์ได้ด้วยวิทยาศาสตร์ใช่ไหมว่ามนุษย์นี้มาจากไหน มาจากพันธุ์สายพันธุ์ไหน แต่สำหรับเรานะ เราย้อนกลับพระพุทธเจ้ามา ๔ พระองค์ พระพุทธเจ้า ๔ พระองค์นี้กาลเวลามันก็ล้านๆ ปีที่มันจะพิสูจน์กัน เพียงแต่หลักฐานนี้มันหาไม่เจอ ینگหาหลักฐานก็ไม่เจอ ینگหาหลักฐานวิทยาศาสตร์ไม่เจอ แต่หลักฐานทางจิต เพราะพระพุทธเจ้าบอกว่าจิตนี้เกิดไม่มีต้น ไม่มีปลาย จิตนี้เกิดไม่มีต้น ไม่มีปลาย คือสิ่งที่นามธรรม

เขาก็พูดอยู่เมื่อวานเขาพูดคำนี้ เขาบอกว่าเขาทำดีไป ทำดี ทำดีไปทำดีที่ไหนก็ได้ ทำไมแม่ต้องให้มาบวช คือหงุดหงิดเพราะแม่ให้มาบวช หงุดหงิดมาก

เราทำดีที่ไหนก็ได้เราบอกจริง เขาก็พูดทำนองกลับใจ เขาติเราบอก ของเรานี้ละ ในสังคมเราชี้ให้เขาดูใจ เพราะเขาคงเห็นวัดมากเหมือนกัน เราบอกในวัดเรามีพระองค์เดียว เห็นไหม ทำไมถึงต้องมีพระองค์เดียว มีพระองค์เดียวเพราะอะไร เพราะว่าเราอยู่ในป่ากันไม่มีพระ เราชุกค้ำไป เราไม่เอาพระไปด้วย แล้วจะไปกราบพระกันที่ไหน เรากราบพระกันที่ใจใจ ถ้าใจเราระลึกถึงพระพุทธเจ้า เราก็กราบกันที่นี่ เราซึ่งหัวใจที่นี่ แต่ที่มีไว้องค์เดียวเพราะอะไร เพราะ

สังคม เด็กๆ มามันมานั่งอยู่ในวัดมันยังไม่รู้ว่านี่เป็นวัดเลยนะมึง “แม่ แม่จะพาหนูไปวัด เมื่อไหร่จะไปวัดสักทีล่ะ” มันนึกว่าวัดต้องมีโบสถ์วิหารไง

อันนี้มันก็ต้องมีพระไว้องค์หนึ่งเพื่อสมมุติให้เข้าใจกันได้ เห็นไหม เพราะศรัทธาเด็กๆ ศรัทธาทั่วไปมันมีใช่ไหม เขาก็มากราบพระองค์นี้ นี่สัญลักษณ์ว่านี่พระพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะศรัทธามันมีสูงมีต่ำ มีคนลึกลับต่างกันตั้งเยอะใช่ไหม ก็ต้องมีจุดมีเป้าหมาย มีเป้าหมายให้คนยึดเหนี่ยว แต่ถ้าคนที่สูงกว่า เราสูงกว่าอยู่แล้ว สิ่งที่เรารับรู้อยู่แล้วมันจะเป็นอะไรไป นี่ไง ถ้าจิตใจมันเป็นธรรม มันจะเห็นประโยชน์ตั้งแต่สูงยันต่ำ แต่เราก็อยู่ตรงกลางเพื่อจะให้ไม่สูงเกินไป ไม่ต่ำเกินไป ไอนี้มาบอกว่าลบล้างเลย ไม่ต้องให้มีเลย เราเจอพระอย่างนี้เยอะแล้ว มาทีแรกไม่ต้องไหว้พระๆ เสร็จแล้วก็มาไหว้ทีหลัง เพราะเราอยู่ในสมมุติ

โยม : พระอาจารย์ครับ อธิบายนิดหนึ่งครับว่า ท่านพุทธทาสท่านเขียนว่า ตัวกูไม่ใช่ของกู กูคืออะไร คือจิตหรือเปล่า

หลวงพ่ : ใช่ ถ้าพูดถึงความเห็นของเขา ไม่ใช่ตัวของกู เราพูดเลย อย่างนี้ความรู้สึกเรานะ เป็นปรัชญา เพราะยังพูดอยู่ว่าไม่ใช่ตัวของกู สำหรับพวกเรานั่งอยู่ ลมพัดมาเราบอกเราไม่เย็น ลมพัดมานี้ เราบอกเราไม่เย็น ใช่ไหม ถ้ามันจะพูดอย่างแบบเขาว่าไม่ใช่ตัวของกู ก็ว่ากูก็ไม่รับรู้ร้อนรู้หนาว แล้วไอ้กูไม่รับรู้ร้อนรู้หนาวคือใคร

โยม : จิตหรือเปล่า

หลวงพ่ : ก็คือตัวกู ใจว่าไม่ใช่ตัวของกูก็คือตัวกู ไม่ใช่ตัวของกู นั่นล่ะคือตัวกู เพราะ กูพูด กูพูด กูรับรู้ของกูไง

โยม : คิดว่าเข้าใจว่าอย่างนี้ มนุษย์เรามันก็ประกอบด้วยส่วนร่างกาย ซึ่งเราเอาไปไม่ได้ มันไม่ใช่ของเรา ตายมันก็สูญ แล้วก็เผาเป็นเถ้าถ่าน

หลวงพ่ : ใช่

โยม : สิ่งที่มีมันไม่ตายคือจิต

หลวงพ่ : แน่นอน

โยม : แล้วตรงนี้มันจะไปไหนครับ นับจากนี้

หลวงพ่ : นี่ไง เราจะพูดอย่างนี้ก่อน เวลาพระพุทธเจ้าพูดนะ ครูบาอาจารย์พูด พูดแบบรู้จริง ว่าร่างกายนี้ไม่ใช่เรา ทุกอย่างไม่ใช่เรา แต่ความจริงใช่ พระพุทธเจ้าพูดอย่างนี้ จริงตามสมมุติ จริงตามบัญญัติ จริงตามวิมุตติ

ทีนี้พอพวกเราคิดกันแล้ว คนไม่เป็นมันจะไปบอกวิมุตติเลย คือไม่มีสิ่งใดๆ เลย

จริงตามสมมุติก่อน ร่างกายนี้ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ของเรา ถ้าไม่ใช่ของเรา เราต้องให้ใครตัด ให้ใครทำลาย ให้ใครเลื่อนก็ได้ เพราะมันไม่ใช่ของเรา ใครทำบาดแผล ใครฟันเรา ใครทำเราเจ็บช้ำ ทำไมเราเจ็บ

เราจะบอกว่ามันเป็นสาขานุญสาขกรรม เพราะการเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัตินี้เป็น อริยทรัพย์ มนุษย์สมบัติ ถ้าไม่มีมนุษย์สมบัติ จิตนี้ไปเกิดก็ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดเป็นต่างๆ ทีนี้พอเกิดมา คนที่เกิดเป็นมนุษย์มีบุญมากเลย แต่ทำไมเกิดมาแล้วมันทุกข์ ทำไมเกิดมาแล้วมันจน เกิดมาแล้วมันขัดสน ทำไมมันเป็นอย่างนั้นนะ ไอ้ที่มันก็เป็นผลบุญผลกรรมที่มันสร้างมา เฉพาะสถานะที่เกิดนี้สำคัญที่สุดแล้ว เพราะการเกิดเป็นมนุษย์มันถึงมีกายกับใจนี้ไง

อันนี้ความจริงที่เกิด ไม่ใช่เราๆ...ใช่โดยสาขานุญสาขกรรมนะ มีบุญมากถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ แต่โดยที่ว่าเป็นไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา มันไม่ใช่เรา กายไม่ใช่เรา มันเป็นปรมาตถธรรม เป็นธรรมที่ใจมันเข้าใจตามความเป็นจริงแล้วมันเห็นว่ากายนี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กายโดยธรรมชาติ แต่โดยปกติเรานี้ใช่ จริงตามสมมุติใจ ถ้ามันไม่มีบุญมีกรรม พ่อแม่เรากับเรามีบุญกันไหม ไม่มีบุญ ไม่มีกรรมกัน ไม่มาเกิดเป็นพ่อแม่กันหรอก มันจริงตามสมมุติก่อน

นี่ชิงสุกก่อนห่าม ซื่อก่อนขาย การปฏิบัติตอนนี้ไปศึกษาปรมาตถธรรมกันมาแล้วก็มาตีความกันไป “นั่นก็ไม่ใช่เรา นี่ก็ไม่ใช่เรา” มีพระเทศน์ “สักแต่ว่า ไม่ใช่เรา” เราค้านหมดเลย ใช่ต้องใช่ก่อน ใช่เสร็จแล้วจับมัน แล้วทำลายมัน ศึกษามันจนมันไม่ใช่ ถ้าเริ่มมาไม่ใช่ละ มึงไปไม่รอด เริ่มต้นไม่ใช่ใช่ไหม ก็ก้อนหินไง หุ่นยนต์ไง หุ่นยนต์กับเราคนละคนนะมึง

แต่นี้โดยเปรียบนะ ร่างกายนี้เหมือนหุ่นยนต์แต่มีหัวใจ ฉะนั้น หุ่นยนต์ตัวนี้มันเป็นเรานะ หุ่นยนต์โรงงานนี้ไม่ใช่เรา ทีนี้พอเป็นเราปั๊บ เราถึงมีศรัทธา เราถึงมาเริ่มต้นค้นคว้า แล้วให้มันไป

ถอนกันที่อุปาทาน ไปถอนกันที่จิตใต้สำนึกนั้น เพราะถอนแล้วนะ โห้! โดยสามัญสำนึกนะ พวกเราเข้าใจกันว่า ถ้าเราเข้าใจว่ากายไม่ใช่เราแล้ว เราจะทิ้งมันไปเลยนะ ไม่ใช่หรอก

หลวงตามะ ท่านอยู่ที่อำเภอบ้านฝื่อ แล้วพอจิตท่านกำหนดเข้าไปแล้วมันปล่อย ว่าง ว่าง จิตกำหนดรับรู้อารมณ์แล้วปล่อยอารมณ์ว่างหมดเลย อย่างนี้ อย่างนี้ไม่ใช่พระอรหันต์หรือ ไม่ใช่ เพราะอย่างนี้มันสงสัยใจ แล้วท่านไปเป็นโรคเสียดอกใจ ที่ว่าคนตายกันเยอะมาก ที่ท่านไปสวด แล้วท่านก็เป็นนะ ที่ว่าเป็นที่หัวใจนะ

จะบอกว่า ท่านบอกว่า เรายังไม่อยากจะตาย ฟังสิ เพราะถ้าตายไปแล้วมันต้องไปเกิดบนพรหมอีกชาติหนึ่ง เรายังไม่อยากจะตาย เราต้องการแก้ไขกิเลสให้จบก่อน ถ้าจบแล้วตายที่ไหนก็ได้ นี่เราจะบอกว่าพระอรหันต์คุณนี้นะ ท่านถนอมร่างกายท่านนำคุณเลย ถนอมไว้ทำไม ถนอมไว้ปฏิบัติไง ถนอมไว้ เหมือนกับเรามีรถ เราจะขับรถเข้าจอดอยู่ ไม่ใช่เรามีรถแล้วนะ จะขับชนภูเขาชนอะไรไปทั่วส่งเดชเลย ไม่ใช่ พระอรหันต์คุณนี้นะ เขามีรถอยู่คันหนึ่ง เขาถนอมมาก เช็ครักษา เครื่องยนต์จะถนอมรักษา เพื่ออะไรรู้ไหม เพื่อเอาเข้าอุ้ง เพื่อไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง เพื่อให้พ้นจากทุกข์ใจ ไอนี้ความเข้าใจของเราละ ทุกคนจะถามเลย ถ้าไม่ใช่เราก็อยากินข้าวสิ ถ้าไม่ใช่เราก็อยากินข้าวได้ป่วยสิ มันพูดแบบกิเลส เอาสี่ข้างเข้าถู

มันจริงตามสมมุตินะ เพราะมนุษย์สมบัติ เพราะในพระไตรปิฎกพูดไว้ มนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัตินะ พอได้มนุษย์สมบัติขึ้นมาแล้วเราถึงมาอยู่มากินกันอยู่ที่นี่ แล้วไม่ใช่เราหรือ มนุษย์สมบัติไม่ใช่เราหรือ

แต่ถ้าเป็นปรมาตถธรรม ปรมาตถธรรมนะ ไม่ใช่ แต่ต้องไม่ใช่ตามความเป็นจริง แต่เรามีกิเลสเต็มหัวใจ แล้วก็ปากพรั่ๆ เลย ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ กุขำฉิบหายเลย ให้มันเป็นตามความเป็นจริงสิ มันไม่ใช่ที่ใจ ไม่ใช่ที่ปาก นี่พูดถึงการปฏิบัติมันจะเป็นอย่างนี้

แต่ทางวิชาการจะเป็นอย่างนั้น มันจะพูดทางวิชาการ แล้วพวกเราปัญญาชนอ่านแล้ว เพราะอะไร มันเป็นตรรกะที่มันกระทบ มันเข้าใจได้ แต่มาพูดถึงเรื่องธรรมะนี่นะ เข้าใจไม่ได้ ต้องรู้เอง ถ้าใครรู้ปั๊บ เอ้อะ! เอ้อะ! เลย แล้วเป็นจริงหมด แต่ถ้ายังไม่เข้าใจจะเป็นอย่างนั้นนะ ใช้อย่างที่เห็นว่าไม่มีตัวกูของกู เพราะอะไรรู้ไหม ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บ ฝ่ายปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์เขาแก้ เขาแก้กันตรงนี้ “พูดมา”

หลวงตามหาบัวไปแก้หลวงปู่บัว อ้าว! อธิบายมา อ้าว! ขึ้นแรก อ้าว! ผ่าน อ้าว! อธิบายมา
ขั้นที่สองผ่าน อธิบายมา ขั้นที่สามผ่าน อธิบายมา

หมดแล้ว นี่นิพพาน

อย่างนั้นคืนนี้ไม่ต้องไปสวดมนต์

เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันติดอยู่ ๑๐ กว่าปี มันรู้หมด รู้หมด รู้ นี่ไง รู้ไง ข้างนอกว่าง โม
ฆราช เองมองโลกนี่เป็นความว่าง ว่างหมดเลย นี่กว่านิพพานไง หลวงตาบอกว่า ใครรู้ว่าว่าง
ข้างนอกว่าง ข้างในไม่ว่าง ฉะนั้น คืนนี้ไม่ต้องสวดมนต์ ให้ย้อนกลับมาข้างใน พอท่านสวดมนต์
เสร็จ ดี ๓ ดี ๔ มาแล้ว มาที่กุฏิ เสียงมาแล้ว

“นั่นใครนะ”

“กระผมเอง”

“เป็นอย่างไร”

“พอท่านอาจารย์บอก ผมก็กำหนดกลับเลย” พอกำหนดกลับ มันกลับปัจฉยาการเข้ามาเลย
แล้วถึงที่สุดมันรวมเข้าถึงใจแล้ว ขางกุฏิ ท่านบอกว่าท่านนั่งอยู่ในกุฏิ ใจ คาน ขาง ภาษาอีสานขาง
คือคานกุฏิ เวลากำหนดปั๊บ เพราะจิตมันติดมา ๑๐ กว่าปี แล้วกำลังมันจะมีมาก พอมีมากปั๊บ พอ
กลับมาถึงที่จุดปั๊บ มันรวมลง พรีบ! เหมือนหลวงตาที่วัดคอดอยธรรมเจดีย์ เวลาขณะจิตที่มันเป็น
โลกธาตุไหวหมด แล้วของหลวงปู่บัว เหมือนกับความรู้สึกเรายุบตัวลง จิตมันยุบตัวลงจนเหมือน
ตัวเองยุบตัวลงหมด กุฏิยุบลงหมดเลย ลงพรีบ! หมดเลย

นี่ไง ขณะจิตไม่เหมือนกัน หลวงปู่บัวไม่เห็นร้องไห้เหมือนหลวงตาบัวเลย พออย่างนั้น
ปั๊บ จบ แล้วพูดเลย จบแล้ว แล้วกู่อยู่ไหน พูดอะไร ไม่ได้เลย ถ้าพูดอยู่นะ ยังมีผู้พูดอยู่ แต่อันนั้น
มันเป็นทฤษฎี เพราะข้อนี้เราดูมาบ่อย ถ้าทฤษฎี มันคุยทางทฤษฎีเพราะอะไร เพราะพวกเรา พวก
มีการศึกษา เราก็ศึกษาทางทฤษฎี นี่ไง ปัญญาชนไง ตรรกะมันเข้าใจได้หมดละ แล้วเข้าใจธรรมะ
ได้ แต่เวลาฟังหลวงตาเทศน์ ฟังครูบาอาจารย์เทศน์นะ ทุกคนเล็กเล็กๆ ไม่รู้ เพราะมันเป็นธรรม
เหนือโลก

เราจินตนาการนรกสวรรค์กันได้นะ ทุกคนจินตนาการสวรรค์ได้ จินตนาการนรกสวรรค์ได้ แต่ทุกคนจินตนาการนิพพานไม่ได้ เพราะมันไม่มีข้อมูล ไม่มี ความตกผลึกในหัวใจ แต่จิตดวงเคยเกิดนรกสวรรค์ เคยเกิดมาทุกภพทุกชาติ จินตนาการทุกภพทุกชาติที่เคยผ่านมาได้ แต่ จินตนาการนิพพานไม่ออกก็แล้วกันล่ะ

อ้าว! ไม่เชื่อลองจินตนาการดูสิ เอ็งลองจินตนาการวาดภาพนิพพาน ลองดูสิ เอ็งจะวาดภาพกันได้อย่างไร แต่เอ็งวาดภาพสวรรค์ได้ เอ็งวาดภาพนรกสวรรค์ได้หมด แต่เอ็งวาดภาพนิพพานไม่ออก

โยม : แล้วก็ตัวกูของกู... เราปล่อยหรือวาง

หลวงพ่ : ไซ้ ถ้ามันเป็นกรรมฐานเรา กรรมฐานเรามันต้องทำจิตสงบเข้ามาก่อน พอจิตสงบเข้ามา นั่นคือตัวจิต ตัวจิตมันตัวธรรม เพราะอะไรรู้ไหม เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิตหมด จิตคนสมาธิ กรรมฐาน มันเหมือนออฟฟิศ คนทำงานต้องมีออฟฟิศทำงาน ที่นี้จิตที่มันจะทำงานกันมันต้องไปทำที่ตัวจิตนะ ที่นี้เราไม่มีจิตกัน เราไปกำหนดความว่างกัน เหมือนเราไปทำงานในที่สาธารณะ คูสิ คนจะทำบัญชีไปนั่งอยู่กลางทุ่งนาแล้วเขียนบัญชีกลางทุ่งนา จะทำอะไร เดียวนี้ไม่ได้ เดียวนี้มีโน้ตบุ๊กนะ ที่ไหนเขาก็กดได้ไซ้ไหม แต่ไม่ได้ จิตนี้คือตัวโน้ตบุ๊กนะ ข้อมูลอยู่ที่นั่น จะลบ จะเติม จะแต่งกันอยู่ที่ตรงนั้น ฉะนั้น มันต้องมาที่นี้ก่อน

ที่นี้พอตัวจิตคือตัวกู ตัวกูมันก็ต้องมีการกระทำไซ้ไหม แต่นี้ประสาเราเลย ความรู้สึกเราว่าพวกครูบาอาจารย์พวกนี้ไม่ได้ปฏิบัติ แต่เป็นนักวิชาการ เป็นนักค้นคว้าไง พอนักค้นคว้าก็บอกว่าถ้ามีกูไซ้ไหม ถ้าบอกว่าไม่ใช่ของกูก็คือจบไง แต่ความเป็นจริงของเราะ มึงจะปฏิเสธขนาดไหน เอ็งเป็นหนี้เนี่ย เราเป็นหนี้เขามาคนละร้อยล้านนะ แล้วบอกกูไม่เป็น แล้วใครมากูปฏิเสธ กูไม่เป็นหนี้ กูไม่เป็นหนี้ เอ็งจะเป็นไปได้ไหม

ในเมื่อมีวิชา ในเมื่อมีกิเลสตัวพาเกิด มึงจะปฏิเสธไปขนาดไหน มันก็มีโดยธรรมชาติ มึงจะศึกษาธรรมมาขนาดไหน มันก็ไซ้หนี้ไม่ได้ มันจะไปไซ้หนี้ต่อเมื่อเราเอาเบงก์ไปจ่ายเขาแล้วจ่ายเขาซะ แล้วถ้าเขารับแล้วเขาไม่เซ็นรับรู้ณะ จ่ายผิดอีก เอาเงินไปจ่ายเขา มึงต้องเซ็นรับกูแล้วออกใบเสร็จมาให้กูด้วย ไซ้ถูกใจ ไม่อย่างนั้นทุกคนก็บอกไซ้หนี้แล้วไง นั่งกัน ๑๐ ปี ไซ้ ๒๐ ปีไป ไซ้หนี้ทุกวันเลย เสือกไปไซ้มาร ไม่ได้ไซ้ธรรมะ มารเอาไปกินหมดเลย เอาหนี้ไปไซ้เขายังไปไซ้คนผิดอีก

เพียรชอบ เพียรไม่ชอบ ตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้เองโดยไม่ชอบ ไม่ชอบมันไม่เป็นไปจากความเป็นจริง เราเข้าใจว่าเป็น เต็มมันตึกกลับมาจึงจะรู้ ตึกกลับเค็ดขาด มันปฏิบัติไป เพราะอะไรรู้ใหม่ ใครจะเห็นอย่างนี้ คนนั้นต้องเคยโดนตึกกลับมาแล้ว ทุกคนต้องโดนตึกกลับมาแล้ว ทุกคนต้องมีปัญหามาแล้ว มันถึงจะรู้ตามความเป็นจริง ทางวิชาการมันต้องเป็นอย่างนี้ๆ เลย แต่ปฏิบัติแล้วไม่เป็น ไม่เป็น

เมื่อวานมากับผู้ชายคนหนึ่ง อยู่ที่สวนแสงธรรมใจ พุดดีมาก บ้านอยู่ที่แม่ฮ่องสอน พุดอย่างนี้ เวลาเขามาถามปัญหา เขามาถามปัญหาด้วย เขาบอกว่า หลวงตาบอกอยู่ การปฏิบัติจะไม่เหมือนกันเลย จิตของคนนี้ไม่เหมือนกันเลย ความรู้สึกคนจะไม่เหมือนกันเลย

แล้วจริง พอพุดปั๊บ ถ้าคนมีหลักมันจะรู้เลย การภาวนา เราภาวนาไปเถอะ ของใครจะเป็นอย่างไรเรื่องของเขา ของเราจะเป็นของเรา ที่นี้แต่ทางวิชาการนะ วิทยาศาสตร์ใจ เรื่องของบนโต๊ะใจ ต้องเป็นอย่างนี้หมดเลย หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง

ถ้าเป็นธรรมะนะ หนึ่งบวกหนึ่งเป็นศูนย์ หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง หนึ่งบวกหนึ่งเป็นล้าน อ้าว! ถ้าใครไม่เชื่อลองทำดู บางคนสมาธิลง บางคนสบายๆ ลงก็ลงเป็นสมาธิ บางคนลงก็ลงลึกหน่อย บางคนลงพับ! มันเกิดปีติ มันรู้เลยนะ รู้ว่าระจิตคนอื่นเลย แคสมาธินี้แหละ

ไหนว่าหนึ่งบวกหนึ่งต้องเป็นสองใจ ทำไมสมาธิมันไม่เหมือนกันสักคนหนึ่ง ไม่เหมือนหรือก แล้วพอสมาธิไม่เหมือนปั๊บ เราก็คิดว่าสมาธิต้องเป็นอย่างนั้น เราถึงจะเป็นสมาธิ ก็เราทำงานใช้ใหม่ หน้าที่เราทำงาน เงินเดือนเราเดือนละ ๒๐๐ ปีหนึ่งได้ทำอะไร เห็นเขามีเงินเป็นสิบล้านจะให้เหมือนเขา มึงทำงานตายก็ไม่ได้ ๒๐๐ มึงก็ดำรงชีวิตได้ใช้ใหม่ สมาธิมันแค่ไหน สมาธิของมึงแค่ที่มันลงแล้ว ถ้ามึงใช้งานไปเลย ถ้ามึงวิปัสสนาไปเลย มึงก็ดำรงชีวิตได้ มึงก็ไปรอด

ไม่ใช่ว่ามีเงินเดือน ๒๐๐ มึงต้องมีเงิน ๑๐ ล้านก่อนแล้วค่อยมาวิปัสสนา มึงรอนตายชาติหน้าก็ไม่ได้วิปัสสนา เรามีเท่านี้ แล้วเราทำได้ เพราะ ๒๐๐ นี้เราดำรงชีวิตได้ เราเอาชีวิตเรารอดได้ เราก็อำนาจไม่ได้ สุขุขวิปัสสุ โท เดวิสุโข ที่ว่าพระอรหันต์แห่งแฉ่ง แฉ่งแฉ่งขอให้มึงไปให้ได้เถอะ แล้วมึงจะรู้ว่าแห่งไม่แห่ง

มันไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันเลย ที่นี้ถ้าไม่มีหลัก ไม่มีครูบาอาจารย์ ก็สอนแบบวิทยาศาสตร์ ต้องเหมือนกัน เราถึงดูอิทธิกรรม ที่เราเห็นที่อิทธิกรรมทำเราถึงไม่เชื่อ อย่างเช่น ๕๐๐

คน หรือจะ ๑,๐๐๐ คนก็แล้วแต่ เขาจะตั้งแถว แล้วเดินยวบหนอ เดินไปพร้อมกัน อย่างหนอ เขียบบ
หนอ ไปเป็นแถวเลย คือ ๑,๐๐๐ คนนี้ต้องมีรสนิยมนเดียวกัน คือ ๑,๐๐๐ คนนี้ต้องมีคุณพิณิจ มี
ความเห็นที่เหมือนกัน มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้ สิ่งของมัน
เป็นไปได้ แล้วเขาทำกันนะ แล้วคนก็เชื่อ แต่สำหรับเรานะ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ ฉะนั้น
คนที่มาเดินปฏิบัติ ๕๐๐ คน ๑,๐๐๐ คนนั้นคือหุ่นยนต์ เหมือนตุ๊กตาเลย เต๋กๆ มันจับเรียงแถวไป
แล้วให้เป็นหุ่นยนต์ไป ก้าวไปก้าวมาเท่านั้นเอง

โยม : รบกวนพระอาจารย์ช่วยกรุณาอธิบายการใช้ปัญญา เวลาเข้าสมาธิไปแล้ว มันไม่
สามารถใช้ปัญญาออกมาพิจารณาได้

หลวงพ่ : มันอย่างนี้ ถ้าพูดอย่างนี้บ๊ีบ เหมือนกับศึกษาหรือฟังเทศน์มาเป็นทฤษฎี เป็น
รูปแบบ แล้วจะพยายามทำจิตเราให้เป็นแบบนั้นเป็นขั้นตอน...ไม่เป็น

ขณะที่เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พอจิตมันสงบขนาดไหน ถ้าสงบ มันสงบนี้สงบ เหมือน
อะไรนะ บางทีเรากินอาหารกัน บางคนกินอาหารเสร็จทำงานได้เลย บางคนกินอาหารเสร็จต้อง
นั่งพักก่อน ให้ข้าวมันเรียงเม็ดก่อน บางคนกินอาหารเสร็จต้องนอนพัก สักพักหนึ่งค่อยทำงาน

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันสงบเข้ามาแล้ว ถ้ามันยังไม่ยอมคิดเลย มันไม่ยอมคิดเลย ไม่ยอมใช้
อะไรเลย เราก็ออยู่กับมันไป พออยู่กับมันบ๊ีบ เต๋ยมันก็คลายตัวออกมา ให้อะไรก็ไม่คิดเป็นไปไม่ได้
หรอก ถ้าจิตไม่คิดเลยนะ เรากาวานาไม่คิดเลย มันก็พระอรหันต์ไป สบาย ก็ไม่คิดเลย แล้วมัน
เป็นไปได้ไหมละ มันเป็นไปได้หรือ

กิเลสมันบังเงาตลอดนะ ทำดีขนาดไหนมันก็มากับดีเราตลอด พอจิตมันสงบขึ้นมา มัน
ควรจะเป็นงานขั้นที่ ๒ ต่อไป มันก็ทำให้ขี้เกียจ ทำให้ขี้เกียจ ทำให้เน้นซ้ำ ทำให้ นี่กิเลสทั้งนั้นนะ
ที่นี้บางทีกิเลสบ๊ีบ เราไม่รู้ตัว

๑. ไม่รู้ตัว

๒. ขณะรู้ตัวจะไปต่อต้านมัน มันก็ยังหามันไม่เจอ ยังหาไม่เจอนะ

หาไม่เจอเพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราไม่รู้ว่าเป็นกิเลสไป พอเราไม่รู้ว่ามันเป็นกิเลสบ๊ีบ เรา
ก็ไม่ว่ามันเป็นอย่างไร ทีนี้พอมันสงบขึ้นมาแล้ว มันสงบอย่างนั้นนะ มันไม่มีโทษใช้ไหม เราก็

อยู่กับมัน อยู่กับมัน หมายถึงว่า พิสูจน์ว่ามันควรจะออกเมื่อไหร่ มันจะควรขยับตัวอย่างไร ถ้ามัน ขยับตัวให้เราเห็นสักทีหนึ่ง หรือมันออกใช้ปัญญาสักหนหนึ่ง เราก็รู้ว่า อืม! มันก็เป็นได้นี้หว่า แต่ ถ้าเราบอกว่าต้องเป็นอย่างนั้นโดยที่เราไม่รู้ นะ เราพยายามจะให้มันเป็นนะ กิเลสก็ซ่อนมาเป็นตัวที่ ๓ กิเลสตัวที่ ๓ ที่ ๔ มันจะซ่อนเข้ามาเรื่อยๆ นะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะมันสร้างเหตุการณ์ขึ้นไปเรื่อยๆ

โอม : ก็ปล่อยมันไป

หลวงพ่ : ไม่ปล่อย ไม่ปล่อย ตั้งสติไว้ไง ตั้งสติอยู่กับมัน ถ้ามันสงบก็ให้มันสงบอยู่อย่าง นั้น ถ้ามันคลายตัวออกมาแล้วเราก็ไปกับมัน ถ้ามันคลายตัวออกมามันก็คิดใจ คำว่า “คลายตัว ออกมา” คือมันคิด สิ่งที่จริงว่าเราจะออกใช้ปัญญา ก็คือปัญญาไง ถ้ามันคลายตัวออกมามันก็เป็น ปัญญา ถ้ามันไม่คลายตัวออกมามันก็อยู่ตรงนั้น ถ้าอยู่ตรงนั้นปั๊บ ถ้าเราจะไปขยับให้มันออกมา ถึงบอกว่ากิเลสตัวที่ ๓ เกิด

โอม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ถ้ามันอยู่ตรงนั้น ไซ้ ไซ้ มีสติ

โอม : คุณอย่างเดียว

หลวงพ่ : ไซ้ อยู่กับมัน แล้วมันอยู่อย่างนั้นไม่ได้หรอก เดียวมันต้องออก เพราะอะไรรู้ ใหม่ เพราะอยากให้มันออก เพราะอยากใช้ปัญญาไง กิเลสมันรู้ไซ้ใหม่ มันก็แก้งมึง พอจะอยู่กับ มันนะ มันก็ไม่อยู่ มันจะออกอีกแล้ว พอจะอยู่กับมันนะ เดียวก็ออก ไอ้พอจะออกมันไม่ออก โอ้! ฝึกไป เดียวจะรู้

โอม : เกี่ยวอะไรกับความสมดุล

หลวงพ่ : ไซ้ เกี่ยว เพราะคำว่า “สมดุล” เราเปรียบเหมือนร่างกายคนสมดุลมันก็จะดีหมด ร่างกายคนเสียสมดุลมันก็ทำให้เราเสียหมด จิตถ้าเป็นสมดุลก็เป็นสมาธิ แล้วพอตัวสมดุล เขา บอกตัวสมดุล เราถึงบอกทำความสมดุลของจิต แล้วโดยภาคปริยัตินะ พอจิตสมดุลปั๊บ เขาคิดว่า เป็นนิพพานกันแล้ว เขาถึงได้กล้าพูดไป

เราเห็นว่า เหตุผลของจิตมันเป็นอย่างนี้ หนึ่ง

สอง อวิชชาคนหลง มันถึงกล่าวพูดว่านี่คือนิพพาน มันถึงได้พูดซ้ำเข้าไปอีกว่า ด้วยปรัชญา
 ใจ นิพพานสงบเย็น นิพพานเป็นความว่าง นี่คือเหตุผลที่เขาเอาคำพูดเขาไปรองรับความคิดเขา ถึง
 ได้บอกว่านิพพานของพวกนี้นะ อย่างมากก็แค่สมณะ อย่างมาก ถ้าอย่างไม่มากก็คือตรรกะที่เขา
 จินตนาการกัน ถ้าไม่อย่างนั้นนะ ทฤษฎีอย่างนี้มันจะออกมาไม่ได้ ทฤษฎีอย่างนี้ออกมา มัน
 ออกมาจากใคร ก็ออกมาจากจิตที่มัน โง่ๆ ที่ไปรู้ได้แค่นี้ไง เราถึงออกมาแล ประจานมันไป ฟัง
 เอา

โยม : พอไปฟังแล้วเหมือนมันง่าย สำหรับเด็กใหม่มันง่าย

หลวงพ่ : ใช่ เพราะ หนึ่ง ถ้าเราไม่รู้ เราบอกที่ว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิเรา
 ต้อนเข้าไป ถ้าเรารู้ว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เราจะไม่ผิดพลาด แต่โดยความเข้าใจ พอใช้ปัญญา
 เขาคิดว่านี่เป็นวิปัสสนา เขาถึงใช้คำพูดว่าใช้วิปัสสนาสายตรง แต่มันเป็นความจริงคือมันเป็น
 ปัญญาอบรมสมาธิ อย่างครูบาอาจารย์หรือผู้ปฏิบัติมา ปัญญาอย่างนี้มันใช้ประโยชน์ได้ แต่มัน
 เป็นปัญญาที่ขั้นตอนของการทำให้ใจสงบ ที่นี้คนมันไม่เข้าใจใช้ไหม พอใจสงบ สงบเย็นคือ
 นิพพานใจ นิพพานสงบเย็น นิพพานคือความว่าง แล้วนิพพาน นิพพานมันแปรปรวนได้อย่างไร
 ะ เดี่ยวก็ว่าง เดี่ยวก็ไม่ว่าง ถ้านิพพานอย่างนี้ นิพพานต้องรักษาไว้ คือตั้งสติให้มันว่างไว้ คือ
 ความสามารถของจิตมันเป็นไปได้เท่านี้ คือมันจะไปมากกว่านี้ไม่ได้ มันก็เลยว่าเป็นคือนิพพาน

แต่สำหรับครูบาอาจารย์เราหรือสำหรับพวกเรานะ นี่ก็แค่ ถ้าประสาเรานะ กัลยาณ
 ปุถุชน คือจิตมันเปลี่ยนจากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน พร้อมทั้งเป็นกัลยาณปุถุชน แต่เขาไม่รู้ว่าเป็น
 กัลยาณปุถุชน เขาคิดว่านี่คือนิพพาน

เราถึงเวลาเราพูด เราพูดแรงตลอด นิพพานของควาย ควายกินหญ้าแล้วก็ไปนอนแช่น้ำ
 เย็นๆ นิพพานอย่างนั้นนะ นี่จิตมันปล่อยวางมาใจ นิพพานสงบเย็นก็นิพพานควายใจ ไปนอนอยู่
 ในปลักนั่น เย็นสบายเขียว ควายทั้งตัวนะ นอนอยู่นั่น มันไม่เห็นนะ

โยม : เฝ้าดูทั้งใจและกาย ออกก็ออก ไม่ออกก็ไม่ออก

หลวงพ่ : ใช่ ต้องฝึกไปอย่างนั้น เหมือนกับเด็กช่างกลฝึกงาน เราฝึกงานเลย เป็นขึ้นมา
 จากเรานี้เลย เป็นขึ้นมาจากเรา

โยม : ท่านอาจารย์ครับ สักนิคหนึ่งนะครับ คือว่า ศีล สมาธิ และปัญญาใช่ไหมครับ ถ้าเรา จะไม่มีศีลกับสมาธิ แล้วปัญญา จะเข้าไปส่วนนี้ได้ไหมครับ แบบทั่วไป

หลวงพ่ : โดยปกติ ศีล สมาธิ ปัญญา คำว่า “ศีล สมาธิ ปัญญา” ศีลมันสำคัญตรงไหนรู้ ไหม สำคัญตรงที่ให้สมาธิมันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าไม่มีตัวศีลนี้ละ เป็นสมาธิได้ไหม ได้ แต่ถ้าไม่มี ศีลมันตามใจเราใช่ไหม พอตามใจเรา พอมันเป็นสมาธิ สมาธินี้ถ้าไม่มีศีลนะ มันเหมือนกับนี้ไง อริยสัจ อริยบุคคล คุณธรรมกับผู้วิเศษต่างกัน ผู้วิเศษคือมีสมาธิไง ไอ้พวกที่ฤทธิชีไพรเขาเหาะ เหนินเดินฟ้าได้นะ เขารู้วาระจิตนะ ผู้วิเศษ พวกนี้เสื่อม เพราะอะไรรู้ไหม วิเศษเขาก็ทำคุณไสย ทำ สิ่งต่างๆ ทำสมาธิได้ ทำไมเอาสมาธินี้ไปทำลายกัน เพราะไม่มีศีลใช่ไหม ถ้ามีศีล ปาณาติปาตา ทำ ร้ายไม่ได้ คิคอกุศลก็ไม่ได้ นี้ไง ตัวศีลนี้

เราจะบอกโยมว่า จริงๆ นะ ศีลไม่มี จะพูดอย่างนี้เลย ศีลไม่มีหรือ ศีลคืออะไร ศีลคือ อะไร ศีลคืออะไร อ้าว! ศีลคืออะไร ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีลคืออะไร คือข้อห้าม ข้อห้ามใช่ไหม ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ ข้อห้าม มันเป็นศีลหรือเปล่า ตัวข้อห้ามเป็นศีลไหม ตัวศีลคือตัวใจ ถ้า ใจปกติคือศีล

อ้าว! เอ็งเขียนกติกาขึ้นมาก็กลายเป็นศีล จริงๆ ศีลไม่มี ศีลคือความปกติของใจ แต่เป็นข้อ ห้ามที่พระพุทธเจ้าเห็นว่าเป็นโทษไง ถ้าแฉลบออกอย่างนี้มันผิด ก็เขียนไว้ ห้ามแฉลบอย่างนี้นะ ห้ามแฉลบอย่างนี้นะ ห้ามแฉลบอย่างนี้นะ แต่ถ้าเราไม่แฉลบมันผิดไหม ถ้าจิตไม่แฉลบไป แต่ ท่านเขียนติดไว้ห้ามแฉลบไง ห้ามคิดออกตรงนี้นะ ห้ามทำอย่างนี้นะ ห้ามทำอย่างนี้นะ แต่สำคัญ นะ

อันนี้พูดถึง เราพูดประสาเราผู้ใหญ่คุยกันไง ผู้ใหญ่คือจิตที่มันเป็นปกติ เราคุยกันได้ ถ้าไป คุยให้เด็กฟังมันว่าบ้า ศีลต้องมีเว้ย ศีล คูลิ กูท่องทุกวันเลยศีล ๕ มันเป็นข้อห้าม เพราะถ้าปฏิบัติ แล้วมันจะเป็นกังวลไง เราถึงบอกศีล ตัวจริงๆ ศีลไม่มี แต่มีมโนกรรม คิดผิดก็เป็นมโนกรรม ฉะนั้น พอตัวศีลก็ตัวไม่ให้คิดออกไปนอกกลุ่มนอทาง ฉะนั้น มันเป็นสมาธิมันเป็นสมาธิดี ศีล สมาธิ ปัญญา

ทีนี้พอปัญญา ปัญญาของศาสนาไม่ใช่ปัญญาอย่างที่เราคิดกัน เพราะมันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาของคนตามธรรมดาปัญญานี้เกิดจากสมองใช่ไหม แต่ของเราปัญญาเกิดจาก จิต เกิดจากภพ ทีนี้ปัญญาเกิดจากภพ เกิดจากอวิชชา เกิดจากเรา ทีนี้เราไปศึกษาธรรมพระพุทธเจ้า

คือสัญญาที่เราจำพระพุทธรูปเข้ามา จำสัญญามา เราไปดูทฤษฎีของคนอื่นมา แต่มันคิดจากกิเลสเรา
คิดจากภพ คิดจากใจเรา

พระไตรปิฎกคิดไม่เป็น หนังสือพระไตรปิฎกคิดไม่เป็น หนังสือพระไตรปิฎกเป็นตำราที่
เขียนจารึกมาเป็นหนังสือ แต่เราไปอ่านแล้วเราคิด เราจินตนาการ คิดมาจากภพ คิดขึ้นมาจากใจ นี้
ไง คิดขนาดไหนก็ไม่ใช่ปัญญา

อ้าว! ว่าไป

โยม : คือที่บอกว่ามีสมาธิช่วยให้เกิดความสงบ แล้วเกิดความสงบแล้วมันจะเกิดปัญญาได้
อย่างไร

หลวงพ่ : ไม่เกิดไง เกิดไม่ได้ ก็จะพูดตรงนี้ไง ที่เราจะอธิบายให้เห็นอยู่ว่าโลกีย์ปัญญากับ
กับโลกุตตรปัญญาไง ถ้าไม่มีสมาธินะ ความคิดมันคิดมาจากเราหมดเลย มันมีเราวกไข้ใหม่
ความคิดมีเราใหม่ ถ้าเราไม่คิดมันก็ไม่มีความคิดไข้ใหม่ เพราะเราคิดขึ้นมาถึงมีไข้ใหม่ เราคิด
ธรรมะ ตรีกในธรรมะก็เป็นความคิดเราไข้ใหม่ แล้วเราคิดว่าเป็นปัญญากันไง มันเป็นโลกีย์
ปัญญา คือปัญญายับยั้งไง อย่างเช่นถ้าเราคิดถึงศีลธรรมเราจะไม่ทำผิด อย่างถ้าเราปล่อยตาม
สบายเราก็ทำกิเลส แต่เราคิดเรื่องธรรมะมันก็ตรีกให้เราแบบมีกรอบไง กรอบให้เราไม่ทำชั่ว จะ
ทำอะไรที่มันผิดพลาดเรารู้ว่าสิ่งนี้ไม่ดี ก็เหมือนกับดำรงชีวิต มันก็เป็นเรื่องศีลธรรมเรื่องชีวิต
ธรรมดา

เวลาจิตมันสงบ กำหนดพุทโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามาๆ สมาธิเกิดได้อย่างไร
ใหม่ สมาธิเกิดได้อย่างไร สมาธิเกิดได้เพราะตัวตน เพราะกิเลสนี้มันยุบตัวลง

สิ่งที่ไม่เป็นสมาธิเพราะอิกี้ล่ะ ตัวตนนี้ กูแน่ กูรู้ กูเก่ง สมาธิลงไม่ได้ แต่ถ้าอิกี้มันสงบ
ลง นั่นล่ะคือตัวสมาธิ อิกี้มันทำให้กิเลสออกช่องนี้ แล้วพุทโธๆ จนกว่ามันยุบตัวลง พอยุบตัว
ลงบั้นมันก็เป็นความว่าง ความว่าง ทุกศาสนามีความว่าง มีสมาธิหมด แต่มันจะเป็นสัมมาหรือ
มิจฉาสมาธิ

ทีนี้สมาธินี้มันแก้กิเลสไม่ได้หรอก แต่มันเหมือนกับพื้นที่ที่เราจะสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่
เราถึงได้ไปเทศน์อยู่กัณฑ์หนึ่ง มีคนมาพูดบ่อย รื้อแล้วสร้างไง รื้อแล้วสร้าง รื้อความคิดตัวตนเรา
ออกให้หมดเป็นสมาธิ แล้วสร้าง สร้างปัญญาธรรมโลกุตตรปัญญาขึ้นมา

แต่โลกคิดผิด คิดว่าการรู้คือการกระทำคือปัญญาแล้ว นี่ไง ที่ว่าวิปัสสนาสายตรง ปัญญาสายตรงไง คือการรู้ถอนความคิดใจ รู้ถอนอืโก้ รู้ถอนตัวตนให้มันยุบลงไป มันก็เป็นความว่าง เป็นความว่าง เป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนเราเข้าอยู่ใช่ไหม แล้วต้องพยายามโน้มไปให้เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม

ทีนี้เราก็บอก ทุกคนเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ทุกคนเห็นอยู่ตลอด เห็นกายก็เห็นกาย แต่เห็นด้วยตาเนื้อ เห็นด้วยสามัญสำนึก เห็นด้วยโลก ไม่เป็นวิปัสสนา แต่ถ้าเห็นด้วยใจนะ พอจิตสงบแล้ว ถ้าตัวจิตสงบ ใจตัวใจถ้ามันเห็นนะ พอมันเห็นเพราะคนเคยเห็นมันจะรู้ พอมันไปเห็นกายมันสะท้อนหัวใจมาก เพราะหัวใจมันหลงคิดว่า อย่างที่ว่าจริงตามสมมุติที่ว่า โดยจิตได้สำนึก มันคิดว่าตัวมันเป็นมัน แล้วมันก็คิดว่าร่างกายนี้เป็นของเรา

แต่โดยวิชาการ เราศึกษาธรรมะกัน เราบอกไม่ใช่เรา สักแต่ว่า แต่โดยจิตสำนึก โดยข้อเท็จจริงของความรู้สึกของนามธรรมเล็กๆ มันว่าเป็นเรา แล้วพอจิตมันเข้าไปเห็นใจ พอจิตตัวมันไปเห็นกายปั๊บ มันสะท้อนแล้ว มันสะท้อนเพราะอะไร เพราะมันไปเห็นถูกเห็นผิดแล้ว เห็นถูกเห็นผิดตรงไหน เห็นถูกเห็นผิดเพราะจิตเป็นสมาธิ พิจารณากาย กายมันจะแปรสภาพ พอแปรสภาพ มันแปรสภาพมันทำลายไปแล้วมันไม่มีฐานให้ความคิดมันอยู่ได้ นี่ไง ความเห็นผิดในกายมันถึงหลุดไป มันถึงเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา ปัญญามันเกิดอย่างนี้ นี่เขาเรียกโลกุตตรปัญญา

ปัญญาที่เราคุยกัน ๕ ประโยค ๑๐๐ ประโยคนั้นมันโลกีย์ปัญญา โลกีย์ปัญญา ปัญญาในโลก กับโลกุตตรปัญญา ปัญญาจะออกจากโลก ออกจากโลกก็มีตัวสมาธินี้เป็นทางสองแพร่ง ไม่มีสมาธิมันเป็นแพร่งหนึ่ง มีสมาธิไปอีกแพร่งหนึ่ง ถ้ามีสมาธินะ อีกแพร่งไม่ไป มันไม่ไปนะ ถ้าคนมีวาสนามันไม่ไป ไม่ไปก็ต้องรำพึงขึ้นมา

โยม : มันยาก

หลวงพ่ : ถ้ามันง่าย พระพุทธเจ้าไม่ท้อใจหรอก ถ้ามันง่ายนะ พระพุทธเจ้าจะไม่ท้อใจ

โยม : ท่านอาจารย์ครับ อย่างนี้ที่เขาเรียกว่าคิดสมาธิหรือเปล่า

หลวงพ่ : ไซ้ คิดสมาธิ มันเข้าใจว่าสมาธินี้เป็นผลไง เพราะเวลาจิตมันลงสมาธิมันดึ่มด้ามมาก เพราะสมาธิของแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน มันจะลึก จะกว้าง จะมหัศจรรย์ด้วยนะ บางทีมันรู้อะไรแปลกๆ แต่มันต้องผ่านตรงนี้ ถ้าไม่ผ่านตรงนี้นะ มันมีเราบอก คำว่า “ไม่เป็นมรรค” เพราะ

มีเราบวก ความคิดโดยสันดานเรามันลำเอียง ด้วยมุมมอง ด้วยความเห็น ด้วยทฤษฎี ชาวพุทธถึงได้
เถียงกันไง เวลาเถียงเรื่องปฏิบัติ พอนั่งตั้งปฏิบัติขึ้นมาละ ล่อกันแล้ว เพราะมุมมองของแต่ละคน
มันไฟท์กัน พุทธธรรมเหมือนกัน แต่ฝึกกัน นี่มุมมองของคนมันไม่เหมือนกัน

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : นี่พูดแบบปริยัตินะ ต้องพูดนิมนวล ถ้าพูดแบบปฏิบัติต้องอย่างนี้ เพราะหลวง
ตาพูดยิ่งกว่านี้อีก หลวงตาบอกว่า ชุมมสากัจฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ การสนทนาธรรมเป็นมงคล
อย่างยิ่ง แต่ถ้าหมากัดกัน ท่านไม่บอกว่าหมาพัดกันนะ ท่านบอกหมากัดกัน หมากัดกันไม่เป็น
มงคล เถียงธรรมะกันหน้าดำหน้าแดง ท่านบอกหมากัดกัน ใฮนี้รับไม่ได้ไง ถ้าคนไม่เคยฟังรับไม่
ค่อยได้ แต่ธรรมะนี้มันทิ่มกลางหัวใจ มันทิ่มใจคำเรา

แต่เวลาเราไปพูดไปเกรงใจกิเลสไง ไม่กล้าพูดอะไรให้มันสะเทือนใจ ถ้ามันสะเทือนใจ
แล้วมันจะฝังใจ การแสดงธรรมต้องพูดแทงใจดำ แล้วพอไปเดินจงกรมนะ คิดถึงคำนี้ที่ไรนะขน
ลุกทุกทีเลย หลวงตาท่านพูดนะ คุยธรรมะกันนะ พูดจนชินปาก ฟังจนชินหู แต่ใจมันด้าน

ความคุ้นชินใจ ชินหู ชินปาก แต่ใจมันด้าน ยิ่งคุยธรรมะยิ่งด้าน คิดว่าคุยธรรมะแล้ว
ธรรมะจะเข้าไปกำจัดให้มันเบาบางลงนะ แต่จิตใจมันด้านชา ถ้ามันไม่ด้านชามันต้องมีความ
ละเอียด มันต้องมีความตื่นตัว ถ้าความตื่นตัวขึ้นมาทุกคนจะออกมาค้นคว้า ออกมาประพฤติปฏิบัติ

ใฮนี้ฟังธรรมะกันแล้วก็นอน เออ! สบายๆ นั้นธรรมะๆ มันด้านนะ แต่โลกไม่เห็น แต่
ธรรมะเห็น ธรรมะพูดได้ แต่โลกบอกอย่าพูดนะ นี่ไง เราบอกว่าพูดโดยมารยาทสังคม อย่าพูดให้
กระทบกระเทือนใจกัน แต่หลวงตาบอกว่าต้องพูดทิ่มใจมัน ทิ่มเข้าไปที่กลางหัวใจมัน ทิ่มใจคำ
มัน นี่ถึงเป็นอาจารย์จริง ถ้าอาจารย์อุปโลกน์ โธ่แล้ว โธ่ๆ ตายกันอยู่ที่นี่ ตายกันอยู่ที่นี่นะ ตายกันอยู่
นี่ นี่ไง สังคม เห็นไหม ถ้าหลากหลายมามันจะเป็นอย่างนี้

แต่เนี่เราถึงบอกว่ามีไว้องค์หนึ่ง สูงมากก็เคารพได้ ต่ำมากก็เคารพได้ จริงอยู่ ถ้ามากเกินไป
เอาเป็นจุดขาย ถ้าเป็นธุรกิจเราก็เห็นแก่ตัว เราก็ทุจริตแล้ว เขาไว้กราบเคารพบูชา ไม่ใช่เอามา
เรียกร้อยศรัทธา เอาพระเอาเจ้ามาเรียกร้อยศรัทธา ต้องอย่างนั้นๆ นะ แสดงว่าใจเราทุจริตแล้ว

แต่ถ้าใจเราเป็นธรรม มัชฌิมาใจ องค์เดียว สูงมันก็กราบได้ ต่ำมันก็กราบได้ ปานกลางมันก็กราบได้ เพราะเรากราบเคารพพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน แต่ไม่ให้ออกไปนอกกลุ่มนอกรทางไปทางหาผลประโยชน์ ผลประโยชน์ทางความชื่อเสียงก็ผลประโยชน์ ไม่ใช่ผลประโยชน์ทางการเงินนะ

โยม : มันไม่ใช่ว่าคิดสินบนพระพุทธรูปหรือ คือไปขอแล้วให้เงิน

หลวงพ่ : นั่นนะมันอยู่ที่ใจเราใจ อยู่ที่นี้ใจ อยู่ที่สัมผัสมาอาชีวะกับมิจฉาอาชีวะ เราเป็นคนโยมก็เลี้ยงชีพเอง แล้วจะเลี้ยงชีพด้วยวิธีใด ถ้าเลี้ยงชีพด้วยทางถูกต้อง มือไม่มีแผลนะ สบายมากจะไปโลกไหนก็ได้ จะไปขึ้นศาลไหนก็ได้ จะไปที่ไหนก็ได้ นี่ใจ ถ้าเราสัมผัสมาอาชีวะ แต่ถ้ามิจฉาอาชีวะสิ ไม่กล้าแม้แต่จะไปไหนเลย แผลเต็มตัว เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเวลาจนตรอกเขาไล่ขึ้นมามันออกไม่ได้

เพราะเวลาคุณธรรมะกัน เวลาเราเข้าธรรมะ นี่ใจ เวลาคุณ พระอยู่ด้วยกัน สีลจะสะอาดบริสุทธิ์อยู่ด้วยกัน โทษนะ สามิภรรยาอยู่ด้วยกันรู้นิสัยกันนะ มันจะไปไหนก็อยู่ด้วยกันเป็นสิบๆ ปี ครูบาอาจารย์อยู่ด้วยกันเป็นสิบๆ ปี สีลมันปิดกันไม่อยู่หรือ ธรรมะเวลาพูดแสดงธรรมออกมา ถ้าพูดออกไปถูกศิษย์มันแย้งได้ทุกคำ มันจะเป็นอาจารย์เขาได้อย่างไร ธรรมะมีงแย้งกูมา อ้าว! มีงแย้งมาเลย แต่ถ้ามันไม่ใช่ซะ มันแย้งได้ มันตายตัวใจ ที่เราว่าวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์มันตายตัว สูตรทฤษฎีมันตายตัว กรอบมันตายตัว

แต่ธรรมะมันมีชีวิต มันพลิกได้ตลอดเลย มันแก้ไขทุกวิกฤตการณ์ได้หมด ลูกศิษย์ที่มันเคารพครูบาอาจารย์มันเคารพกันตรงนี้ ร้อยคนก็ร้อยปัญหา การปฏิบัติเนะ ร้อยคนก็ร้อยอย่าง ในร้อยอย่างนี้ยังพลิกแพลงอีกนะ เพราะอะไร พอเวลามันทำไปแล้ว พอมันปฏิบัติไปแล้ว พอมันได้กันไปแล้วมันพลิกอีก มันพลิกอีก มันพลิก แล้วเวลามาถามตอบมันไม่ได้ สอนมันไม่ได้ ใครเขาจะไปฟัง แต่ทางวิชาการ มาเถอะ มีงจะถามอะไรก็ “นั่งพิจารณากายสิ” ร้อยคนก็ “พิจารณากายสิ”

เราถามกลับเลย แล้วพิจารณาอย่างไรละ ถามมันกลับ พิจารณาอย่างไร

สูตรสำเร็จใจ ใครมาก็ “พิจารณากายสิ” มีพระมหาเถระมาก บอก “พิจารณากายสิ” แล้วพอทำไปนะ เขาทำแบบว่าเอาหัวชนฝาไปเลย แล้วพอสุดท้ายเขาวิ่งมาหาเรา

พิจารณากายมันต้องมีพื้นฐาน พื้นฐานของสมาธิ ถ้าไม่มีสมาธิมันจะไปเห็นกายไม่ได้ หรือเห็นกายขึ้นมาแล้วเดี๋ยวกายก็หลุดมือไป กายมันไม่คงที่ เหมือนกับทีวีของเรา ทีวีเสีย ไฟไม่เสมอ ๒ อย่าง ทีวีไม่ดีหรือไฟมันตก ไฟมันไม่สม่ำเสมอก็เข้าไปเห็นภาพนั้นเกิดมาไม่ได้

จิตก็เหมือนกัน ถ้าเห็นกาย เห็นกายด้วยอะไร เห็นกายด้วยไฟมันดี คุณภาพของไฟมันดี คุณภาพของไฟคือสมาธิใจ แล้วที่ว่าเกิดปัญญา ปัญญาเกิดอย่างไร ถ้าไฟมันดี เครื่องส่งมันดี ภาพมันก็เกิด แล้วภาพเกิด ภาพมันไหวไหวใหม่ ภาพมันคงที่ใหม่ แล้วทำอย่างไร แล้วภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว อุกคหนิมิต วิภาคหนิมิต โดยหลักเป็นอย่างนี้

แล้วเวลาเขามาถามปัญหา ใครมันจะถึงตรงไหนๆ มันจะพูดเองนะ “ผมเห็นกายบ๊ีบ หลุดมือไปเลย” “ผมไม่เห็นครับ” เห็นก่อนเห็นหลัง โอ๊ย! มาเถอะ เพราะกูช่างทีวี กูรู้อะไรมันเสีย แล้วมันเสียตรงไหน ซ่อมไปได้เลย ซ่อมให้มัน บอกมันเลย เอาสกรูเข้าไปไขตรงนี้ เดี่ยวภาพมันจะดี มึงสับคัทเอาทีวีลิ คัทเอาท่มึง คัทเอาท่มึง ไฟมันไม่สม่ำเสมอ มึงกดแน่นๆ มันจะมาเรื่อยๆ

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไปแอบดูทีวีเขาไป รถวิ่งมาแล้วไปเห็นทีวีเขา แร็บ รถวิ่งผ่านมาแล้วไปเห็นของเขา เอ็งต้องไปจ่อครดแล้วตั้งให้ดีๆ

มันมีวิธีแก้ไข มันมีวิธีแก้ไข วิธีทำไป เพียงแต่ว่าวิธีแก้ไข ถ้าเอาทีวีไปให้ช่างซ่อม เรายกไปตั้งให้เขา เขาซ่อมให้เสร็จนะ แต่ด้วยความเห็นเรามันอยู่กับเราใช่ไหม ช่างเป็นคนบอก แล้วเราเองเป็นคนซ่อม แล้วเราเองจะเข้าไปซ่อมได้ไหม แต่ถ้าเอาทีวีไปให้ช่างนะ เอ็งไม่ต้องซ่อม ช่างทำให้เสร็จ แต่ถ้าเอ็งเป็นภวานานะ ช่างบอกวิธีมึง แล้วเอ็งต้องกลับไปซ่อม กลับไปปรับจูนมันให้ได้ มันต่างกันตรงนี้ พระพุทธเจ้าถึงเป็นคนชี้ทางไป แล้วพวกนั้นก็เดินกันไปเอง เป็นคนบอกไป

ที่นี้คนบอก อย่างที่ว่าบอกก็ต้องมีเทคนิคอีกล่ะ มันมีเทคนิคบอก เป็นอย่างนั้น เพราะบอกแล้วไม่เชื่อไง พอบอก ไอ้คนไฉนนะ “มันจะเป็นไปได้อย่างไร มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร” ไอ้คนฟังส่วนใหญ่จะเป็นอย่างนั้นเลยนะ พอฟังทีแรกนะ “เอ! มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร” เพราะอะไรรู้ไหม เพราะสมาธิทำมาก็เกือบตายแล้ว แล้วกว่าจะเห็นกายชนิดหนึ่งก็นึกว่าสุดยอดใจ นึกว่ามาจากยอดฟ้าไง มันก็คิดว่าสุดยอดใจ แล้วมันสอนกันง่ายๆ อย่างนี้มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร

เวลาใครมาใช้ใหม่ ให้ไปเก็บผักติ ยอดผักนี้กินได้ มันไม่เอาหрок มันเก็บง่ายกินไปไง มันจะไปเอาผักพลาสติกมากิน ไอ้ยอดผักพลาสติกไอ้ที่เขาทำไว้ พอบอกให้มันเก็บผักตามชายทุ่ง มันไม่เอา ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาภาวนาไป โอ๊ย! อย่างนู้น อย่างนั้นนะ พอบอกให้มันแก่นะ โอ๊ย!

แหม! เยอะมากเลย เราไม่อยากจะพูด ทุกคนคิดอย่างนี้ละ “โอ้โฮ! เรามากันตั้งขนาดนี้แล้ว ท่านจะมาสอนต่างๆ ได้อย่างไร เรามาถึงขนาดนี้แล้วนะ สูงสุดขอบฟ้าแล้ว แล้วท่านจะมาสอนเรา ง่ายๆ อย่างนี้ โช้! มันจะเป็นไปได้อย่างไร” คิดอย่างนี้กันทั้งนั้นเลย นึกว่าตัวเองนี่เหมือนกับจรวด ยิงขึ้นไปแล้วไง มึงยังไม่ได้ภาวนาหрок เดียวมึงจะรู้ ถ้ามันไม่ผ่านไปก่อนมันจะไม่รู้ไง เพราะทุกคนมันจะเป็นอย่างนี้มาหมด

เพราะพวกเราปรารถนาธรรมะใช้ใหม่ พอศึกษาธรรมะก็นึกว่าธรรมะนี้ อู้ฮู! สุดยอดเลย แล้วเวลามหายานพูด ธรรมะอยู่ที่ใจ ธรรมะอยู่ที่ความรู้สึกเรา แต่พอเราศึกษาปั๊บ นิพพาน โอ้โฮ! สุดเอี่ยม

สุดเอี่ยมที่ไหน มึงไม่ต้องเอี่ยมไปหрок เข้ามาก็ถึงมึง มึงไปเอาที่ไหน นิพพานมันอยู่ที่ไหน มึงไปเอาที่ไหน มันอยู่ที่นี้ แต่เราศึกษาธรรมะนุ่นเลย สวรรค์นรก โอ้โฮ! นิพพานอยู่นู่น จะไปเอี่ยมมือหียบให้ได้เลย มันเป็นคนบุคลาธิษฐานไง เป็นบอกให้ไปดู

มันคืออย่างหนึ่ง เวลาพูดมาอย่างนี้มันได้เคลียร์ เพราะเวลามุมมองนี้ เรามีมุมมองอย่างนี้มาตลอด นี่เวลามาพูดกับเรา มาพูดกับพวกนี้ละ มันเป็นแบบว่ามุมมองเดียวกันไง เวลาอธิบายไปแล้วพวกนี้ก็เถียงไงว่าไม่น่าจะคิดอย่างนี้ เพราะมุมมองอย่างนี้ใช้ใหม่ เราก็คิดว่าคนอื่นจะมีมุมมองเหมือนเรา แต่เวลาพูดอย่างนี้มันก็คนละมุมมอง เพราะเวลาเราคิดของเรามันจะเป็นอย่างนี้ สิ เพราะอะไรรู้ใหม่

เพราะหนึ่ง ประเด็นก่อน เป้าหมายเขาอย่างนี้ใช้ใหม่ แล้วสิ่งที่ทางวิชาการเหตุผลของเขา มันรองรับไง เหตุผลของเขาที่อธิบายมา มันรองรับทฤษฎีหรือไปรองรับมุมมองของเขา อย่างเช่น เมื่อวานนี้มันพูดเลย มันก็บอกบอกว่า ในพระไตรปิฎก มันเถียงนะ เด็กเมื่อวาน บอกว่า ในพระไตรปิฎกบอกว่าถึงพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์

เราก็ถามมันบอกว่า มันเด็กใช้ใหม่ ๒ คน ผู้หญิงผู้ชายเสพกามกันจะมีลูกใหม่ เราถามเลยระหว่าง ๒ คน ผู้หญิงผู้ชายอยู่ด้วยกันครบครันจะมีลูกใหม่ โดยธรรมชาตินะ ธรรมชาติต้องมีลูกใช้ใหม่

เราจะย้อนกลับมาที่การปฏิบัติไง ถ้าเมื่อใดมีการปฏิบัติ พระพุทธเจ้าบอกว่า อานนท ในเมื่อมีผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม การประพฤติปฏิบัติ เหตุและผล ผลออกมาคือธรรมะไง ในเมื่อมันมีเหตุมีผลอยู่ ทำไมนิพพานมันจะไม่มี เราจะบอกว่าธรรมะมีไฉน

เมื่อวานเขาจะปฏิเสธทุกอย่างไม่มีไฉน เขาบอกว่าพระอรหันต์ถึงพุทธกาลแล้วไม่มี แล้วมันก็อ้างพระไตรปิฎกนะ

เราบอกว่าพระไตรปิฎก แล้วมันบอกว่าเราก็อ้างพระไตรปิฎกเหมือนกัน

มันก็ถามกลับว่า อย่างนั้นใครเป็นคนเขียนพระไตรปิฎก เพราะพระไตรปิฎกเขียนผิด มันพูดเลยนะ

คือแบบว่า เวลาพอเขาพูดออกมา เราเข้าใจ เราเข้าใจว่าพวกที่เป็นพวกทฤษฎีนี้เขาต้องยึดทฤษฎีของเขาเต็มทีไง วิชาการ ใด ต้องมีเหตุมีผล ต้องมีที่มาที่ไปไง เราถึงได้บอกไฉนว่า หนังสือนี้นะ ถ้าเราเขียนผิดหรือเรียงพิมพ์ผิด ความหมายไปเลย แต่เวลาสมัยพุทธกาล ธรรมะออกจากปาก ธรรมะออกจากพระโอษฐ์ เพราะว่าท่องจำ เหมือนสวดมนต์ สวดมนต์ถ้าใครสวดผิดคนหนึ่งมันจะขัดกัน สวดมนต์ การท่องมา แต่เราไปมองมุกกลับว่าการท่องมานี้ผิด แต่ถ้าทางหนังสือแล้วจะถูก หนังสือใครเขียนผิด ใครเรียงผิดๆ ไปเลยนะ แต่การสวดมนต์ใครสวดผิดมันจะขัดแย้งกันเองเลย

นี่พูดถึงเวลาที่เขาจดจารึกมา มันอยู่ที่ใครจะดึงออกมาใช้ประโยชน์ด้วย ดึงออกจากพระไตรปิฎกมา มีคนพูดมากนะว่าธรรมะจากพระโอษฐ์ๆ เราจะถามว่าโอษฐ์ไหนวะ เพราะอะไร เพราะพระไตรปิฎกเรามันมาพิมพ์ครบ ๔๕ เล่มสมัย ร.๕ นี้เอง เพราะก่อนหน้านั้นมันเกิดศึกสงครามมาตลอด พระไตรปิฎกพิมพ์ครั้งแรกแค่ ๑๐ กว่าเล่ม ครบสมบูรณ์ หาข้อมูลมาสมบูรณ์ในสมัย ร.๕ ร.๕ พอพิมพ์เสร็จแล้วแจกจ่ายไปทั่วโลก มันมาสมบูรณ์เอาไม่กี่ปีนี่เองพระไตรปิฎกแล้วรื้อค้นกันมา เรียบเรียงกันมา

ที่พูดนี้ไม่ใช่ปฏิเสธนะ เพียงแต่เวลาเขาพูดไป ถ้าเขาศึกษาว่าหนังสือนี้มาอย่างไร แต่เวลาเราย้อนกลับไป ทุกคนต้องบอกเลยว่าสังคายนาเมื่อตั้งแต่ ๒๐๐ ปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน เราได้พิมพ์มา พิมพ์มานี้เป็นภาษามคธ แล้วตอนหลังพอสิ้นสุดแล้ว พระจากอินเดียก็มาแปลกลับจากมคธไปเป็นบาลี แล้วมันถึงไปรวมอยู่ที่อังกฤษ เพราะอังกฤษเข้าไปยึดอินเดีย พระไตรปิฎกคือวิชาการไปรวมอยู่ที่อังกฤษ ที่เยอรมัน มันมีภาษาเยอรมัน ภาษาอังกฤษนะ แล้วภาษาไทยค่อยมาตรวจทานกัน

อันนี้เราไม่เถียงเรื่องนี้ เพียงแต่ใครดึงออกมาใช้ แล้วบอกว่าเขาอ้าง เขาบอกว่าพระไตรปิฎกพูดอย่างนั้น

พระไตรปิฎกมันก็เหมือนอย่างเช่น มันหลายอย่าง ที่ไปดึงออกมาเป็นต้นขั้วเป็นนิยายของตัว ทีนี้อันนี้เราจะว่าผิด มันไม่ผิด เพียงแต่ถ้าเราปฏิบัติเข้าใจแล้ว จบ ไม่เถียง ไม่เถียงพระไตรปิฎก ไม่เถียงเด็ดขาด เพียงแต่ถ้าไปเริ่มจากพระไตรปิฎกเป็นตัวตั้ง แล้วเราไปอย่างนั้น จบ ไปไม่รอดเลย ไปไม่รอด

แต่ถ้าเรามาฝึกปฏิบัติอย่างนี้ แล้วพอเข้าใจแล้ว ทีนี้เพียงแต่เขายึดตรงนั้น เหมือนกับมันไปชิงสุกก่อนห่ามไป ยึดตรงนั้นเป็นหลัก แล้วตัวเองยังทำอะไรไม่ได้เลย แต่ถ้าเราทำของเราไป ประสาเรา เราสร้างฐานของเราไป พอถึงที่สุดแล้วถ้าเป็นจริงนะ เหมือนกันเลย ไม่ค้าน เหมือน

ไอ้ที่มันก็เป็นกรรมของสัตว์เนาะ เพราะว่าโลกเจริญแล้วเขาก็ต้องเชื่อกันตรงนั้น เชื่อกันทางวิชาการ แต่เราก็เชื่อนะ แต่เราเชื่อในมุมมองของปริยัติ เราถึงพูดบ่อยๆ ว่า ปริยัติ ปฏิเวธ ไม่มีคือปริยัติ ศึกษาให้เข้าใจ ไม่มี ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปฏิบัติถึงเป็นปฏิเวธ ปริยัติ ปฏิเวธไม่มี ปริยัติเท่าไร งงเท่านั้น ปริยัติมากเท่าไร งงเท่านั้น ปฏิบัติ ปฏิเวธ มี

ฉะนั้น ทางวิชาการเรารับแค่ปริยัติ มันต้องมีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถึงจะแน่นอน แต่ถ้าไปยึดปริยัติเป็นหลัก แล้วในการปฏิบัติ แล้วเอาปริยัติเป็นหลักไป คือไม่ทิ้งหลักนี้ไป เรายึดหลักไว้ มันก็อยู่หลัก มือกำไว้ไม่ยอมทิ้ง มันก็อยู่อย่างนั้นนะ รับรู้มาแล้วทั้ง แล้วปฏิบัติ ทั้ง ปฏิเวธ

จริงๆ แล้วไม่เคยปฏิเสธปริยัตินะ แต่ขณะปฏิบัติรู้ว่ามันมีข้อขัดแย้ง มันมีสิ่งที่มีมันทำให้เบี่ยงเบน มันไม่ใช่เบี่ยงเบนโดยปริยัตินะ มันเบี่ยงเบนโดยกิเลสเรา กิเลสเรามันอย่างง่าย อยาก

สะดวกอยากสบาย ใ้ตัวเบี่ยงเบนคือทิวฐิของเรา ตัวปรัยัติถูก แต่ตัวเบี่ยงเบนคือตัวนี้ แล้วมันชำระตัวนี้บับ พอเป็นจริงขึ้นมาแล้วอันเดียวกัน

อ้าว! ตอนนีให้ถามไม่ถาม เคียวคิดได้เยอะเยะเลย มา

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไซ่เข้าใจแล้ว จะถามว่าต้องนั่งหรือเดินไซ่ไหม เพราะเราเน้นอยู่อิริยาบถ ๔

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ได้เพราะเราเพิ่งไปเยี่ยมอาจารย์จันทร์เรียนมา ท่านบอกว่าหลวงปู่ชอบชอบทำนอน เพราะหลวงปู่จันทร์เรียนท่านไปรุดงค์กับหลวงปู่ชอบตลอด ท่านเป็นพระอุปัฏฐากหลวงปู่ชอบ ท่านบอกหลวงปู่ชอบพานั่งสมาธิไม่เกินชั่วโมงนะ ถ้าพูดถึงการนั่ง หลวงปู่ชอบกลับนั่งน้อย แต่ท่านไปอยู่ในท่านอน เราก็คิดว่าคนซี่เกียจ คนนอนหลับไ้ แต่ท่านนอนภาวนานะ

นี่จะยืนยันอิริยาบถ ๔ ไ้ ยืน เดิน นั่ง นอน ท่านอน หลวงปู่ชอบท่านชอบภาวนาท่านอน ท่านนอนเฉยๆ ไ้ไม่ใช่นอนหลับ นอนภาวนา หลวงปู่ชอบ ที่นี้คนอื่นนอนจะนอนหลับ ถ้านอนหลับ ห้ามท่านอน

ยืน เดิน นั่ง นอนได้หมด อิริยาบถไ้ อิริยาบถมันเปลี่ยนการขบเมือของร่างกาย การนั่งสมาธิเป็นท่ามาตรฐาน หมายถึงว่า มันนั่งทำนี้ สมมุติว่าเรานั่ง ไ้ไม่สมมุติ เรื่องจริง นั่งทำนี้เน้ มันนั่งไ้ได้นานไ้ เพราะร่างกายมันสมดุลไ้ การเดิน ยืน นอนมันไม่สมดุล แต่ทำนั่งสมดุลที่สุด ที่นี้มันก็อยู่ที่จิตนิสัย

อาจารย์จันทร์เรียนท่านบอกท่านนั่งที่หนึ่ง ๗-๘ ชั่วโมงทุกวัน หลวงตาท่านนั่งตลอดรุ่งเราตลอดรุ่ง เราคนอนไป ๓-๔ เดือน แต่เราไม่อยู่ในอิริยาบถเดียว เรายืน เดิน นั่ง นอน เราอยู่ของเราตลอด แต่มากในท่าเดิน เราเดินที่หนึ่งหลายๆ ชั่วโมง ๗-๘ ชั่วโมง แล้วไม่ใช่เดินวันเดียว เดินเป็นจิตนิสัยเลย เดินจนเป็นพื้นฐาน

ฉะนั้น ไ้ยืน เดิน นั่ง นอน หนึ่ง มันเป็นอิริยาบถที่เราแก้ไขการขบเมือ ถ้าเราไม่มีการขบเมือ เราสู้จักบริหารไ้ นั่ง ๒ ชั่วโมง เดิน ๔ ชั่วโมง นั่ง ๒ ชั่วโมง เราบริหารไ้เราจะไ้ไปตลอดเลย ถ้าเราฉลาดนะ แล้วบริหารโดยสังเกตใจเรา ถ้าเราเดินจงกรมสัก ๔-๕ ชั่วโมงอย่างนี้ จิตใจเรา

ประสาเราเขาเรียกมันกำลังสมควรอย่างนี้ เราจะไปนั่งแล้วมันจะดีหรือ ขณะที่เราจะไปนั่ง เราต้องรีบๆ ไปเลย แล้วทำให้ดี แล้วนั่งเลย พุทโธๆ ให้มันต่อเนื่องไง การภาวนาจากดินมานั่งให้มันต่อเนื่องๆ ไป ต้องฝึก เราทำของเราอย่างนี้นะ

เราเดินก่อน เดินจนจิตใจดีแล้วค่อยไปนั่ง บางทีมันทำบ่อยๆ ครั้งเข้ามันรู้ทันนะ ก็นั่งก่อน บางทีไปนั่ง ๒-๓ ชั่วโมงแล้วก็มาเดิน เดินสัก ๓-๔ ชั่วโมงแล้วค่อยมานั่งอะไรอย่างนี้ เราทำของเราอย่างนี้นะ ถ้าเดินๆ อยู่ ถ้าจิตมันกำลังดี ยืน รำพึง ยืนเฉยๆ พุทโธๆ ยืน ยืนอยู่บนทางจงกรม เราเดินจงกรมไปนะ เห็นตรงไหนมันรุ่มไป แล้วก็ยืนเลย ยืนเฉยๆ พุทโธๆ ได้ ทำมาแล้ว

ทีนี้เราจะบอกอิริยาบถ ๔ ก่อนใช้ใหม่ แล้วเราบอก พระอานนท์ พระอานนท์ที่ต้องคิดเดียว ที่อยู่กำลังระหว่างนั่งกับนอน ระหว่างนั่งกับนอนคือเอียงไง เพราะพระอานนท์ ตอนพระพุทธรเจ้าจะนิพพานก็เป็นพระโสคาบัน ร้องให้เลย ร้องให้เสียใจมาก รำพึงขึ้นมาในใจ เราเป็นพระโสคาบันยังต้องการคนสั่งสอนอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานไปแล้ว เสียใจมาก เสียใจมาก เสียใจเหมือนกับคนมันรู้ว่าการปฏิบัติมันยากอยู่ ไม่มีคนสอน กลัวตัวเองจะติดขัดไป

แล้วประสาเรา อย่างเช่นหลวงตา หลวงตาท่านบอกเลย เวลาหลวงปู่มันตายนี่นะ ไปรำพึงรำพันนะ ครูบาอาจารย์เราก็ไปแล้ว คำนี้สำคัญมาก แล้วต่อไปนี้ถ้าเกิดหัวใจมันติดขัดจะไปพึ่งใคร จะให้ใครสอน เพราะหัวใจดวงนี้มันไม่พึ่งใคร มันไม่ยอมพึ่งใคร มันยอมพึ่งเฉพาะหลวงปู่ มันองค์เดียว แล้วหลวงปู่มันก็ตายไปแล้ว แล้วเราจะหาที่พึ่งได้อย่างไร ไปนั่งร้องไห้เป็นครั้งๆ วันนะ ไปนั่งอยู่ปลายเท้าแล้วร้องไห้เป็นครั้งๆ วัน หัวใจดวงนี้มันเชื่ออยู่เฉพาะพระองค์นี้ เชื่ออยู่กับอาจารย์ของเรา แล้วอาจารย์ของเราก็ตายแล้ว แล้วตอนนั้นจิตท่านหมุนเต็มที่ด้วย แล้วเราจะพึ่งใคร พระอานนท์ก็เป็นอย่างนี้ พระพุทธรเจ้าจะนิพพานเสียใจมาก แล้วถ้าพระพุทธรเจ้าตายไปแล้ว จะพึ่งใคร อ้อนวอนพระพุทธรเจ้าอยู่นะ

ทีนี้อ้อนวอนพระพุทธรเจ้า อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น สิ่งนั้นก็ดับไปเป็นธรรมดา เราจะตายในคืนนี้ แต่เธออย่าเสียใจ เราตายไปแล้ว ตอนนี้ไม่มีอะไรเลย เราตายไปแล้ว ๓ เดือนจะมีการสังคายนา เธอจะเป็นพระอรหันต์วันนั้น ไอ้คำนี้ เธอจะเป็นพระอรหันต์วันนั้น

แล้วพอถึงวันสังคายนา พระกัสสปะก็เว้นที่ไว้ที่หนึ่งว่าต้องมีพระอรหันต์ แต่ต้องพระอรหันต์เท่านั้น ทีนี้พระอรหันต์ยังเป็นพระโสดาบัน ทีนี้เขาจะทำสังคายนากันอยู่แล้ว ตัวเองมีหน้าที่ใช้ใหม่ ตัวเองก็ต้องรับชวนขวายเป็นตัวเองให้ได้ เพราะมันมีปมในใจใจ เพราะพระพุทธเจ้าบอกว่าวันสังคายนาเธอจะเป็นพระอรหันต์ แล้ววันนี้เขาสังคายนา เขารอเราอยู่ เคนจกรมทั้งวันทั้งคืนเลย เร่งเต็มที่เลยละ พอเร่งเต็มที่เหมือนกับความเพียรมันกล้า พอกล้าเต็มที่ใช้ใหม่ จนเต็มที่แล้วมันไม่ไหว พอไม่ไหว ก็นั่งสมาธิอยู่ใช้ใหม่ ขอพักนิดหนึ่ง ก็มันเพียรเต็มที่ ขอพักนิดหนึ่ง

เร่งอยู่ เร่ง จิตมันไปวิตกคำของพระพุทธเจ้าบอกว่าวันสังคายนาเธอจะเป็นพระอรหันต์ไม่กี่เร่งใหญ่เลยเพื่อจะเป็นวันนั้น ส่งออกไป พอบอกจะพักผ่อนใจ เออ! ถ้าอย่างนั้นมันไม่ไหวแล้ว ขอพักหน่อย ขอพักหน่อยนะ มันปล่อย มันปล่อยสิ่งที่พระพุทธเจ้าบอก ปล่อยทุกอย่างหมดเลย แล้วจะเอียงลงนอนไป ก็ระหว่างนั่งกับนอน พระอรหันต์สำเร็จตรงนั้น มีองค์เดียว มีองค์เดียว

ไม่ต้องไปสงสัยหรอก มันเป็นบุญของท่าน เอ็งอย่าไปเอาแบบ เอ็งไม่ต้องเอาทำนั้นหรือ มันเป็นบุญของท่าน เพราะอุปัฏฐากพระพุทธเจ้าอยู่ ๒๕ ปี รับประทานพระพุทธเจ้าอยู่ ๒๕ ปี บุญมาก มันเป็นบุญของท่าน เป็นบุญกุศลของท่านเอง ถึงบรรลุนิพพานโดยไม่เหมือนใคร เป็นท่าระหว่างนั่งจะเอียงนอน ไม่ใช่อิริยาบถ ๔ ไม่ใช่ที่นั่ง ไม่ใช่เดิน ไม่ใช่ยืน ไม่ใช่นอน ไม่ใช่เอียงๆ มันปล่อยหมด พอปล่อยหมดแล้ว จิตมันเร็วมาก นี่ไง ที่ว่าช่างกระดิกหู ฐุแลบลิ้น สว่างโพล่ง พอเอียงลงจะนอน มันพัก พอจิตมันก็ถอนกลับ พอถอนกลับ ปึ้ง! พอสำเร็จแล้วคำไปโผล่เลย

โยม : ถ้าอย่างท่านอาจารย์สิงห์ทอง

หลวงพ่ : ถ้าสิงห์ทองไม่ใช่อย่างนี้ คือไม่ใช่ทำอิริยาบถนี้ไง ถ้าของอาจารย์สิงห์ทอง หลวงตาพูดถึงมันเป็นอิริยาบถของใจใจ มันเป็นอิริยาบถของใจ เพราะใจที่ว่าขณะมันขาด เขาเรียกมันขาด ทีนี้อิริยาบถของใจคือว่าธรรมดาสมมุติเรานั่ง ยืน เดิน นอน เราใช้ใหม่ ทีนี้ของอาจารย์สิงห์ทองท่านหายไปเรื่อยๆ ใจ มันเป็นอิริยาบถภายใน มันไม่ใช่ ของพระอรหันต์มันเป็นอิริยาบถร่างกายเลย แต่ของอาจารย์สิงห์ทองมันเป็นเรื่องอิริยาบถของใจ

หลวงตา หลวงตาเวลาท่านกำหนดของท่าน ถึงที่สุดปั๊บ พอมันรวมปั๊บ ขาด มันก็มีอาการที่ว่าโลกธาตุไหว ของหลวงปู่บัวที่ว่าบ๊องลงไป นั่นอิริยาบถ มันเป็นอิริยาบถของใจก็ขาดๆ แต่ของอาจารย์สิงห์ทองมันจางลงๆ มันจางลง จางลงไปเรื่อยๆ จนหายไปเลย แต่เราก็อำนาจอย่างนั้น

คือของอาจารย์สิงห์ทอง ในความรู้สึกเรานะ เราว่าขณะก็มี คือมีอย่างนั้นใจ ของเราที่เดียว จบใช้ใหม่ ของท่านค่อยๆ จางๆ ค่อยๆ ไป แต่ก็ป็นอิริยาบถของท่าน ในความคิดเรานะ แต่ หลวงตาท่านพูดอย่างไรเราก็ฟัง แต่หลวงตาพูดนะ มันเป็นคุณพินิจของหลวงตา แต่ถ้าเป็น คุณพินิจเรานะ เรว่านั่นก็คือขณะจิตของอาจารย์สิงห์ทองใจ

แต่เวลาพระที่เขามาอังกั้นนะ เวลาพระเขามาอังกั้นเขาบอกว่าของอาจารย์สิงห์ทองไม่มี ขณะ ไม่มีขณะบ้าง แต่ถ้าในความเห็นเรา อันนี้ก็คือขณะของอาจารย์สิงห์ทองใจ เพราะมันไม่ เหมือนกัน มันเป็นขณะของท่าน ฉะนั้น มันเป็นกิริยาภายนอก กิริยาภายใน

แล้วสงสัยนี่เพราะอะไร เพราะอยากจะทำหรืออยากจะเอามาเป็นตัวอย่าง เพราะอะไร

โยม : เพราะว่าจะอยากรู้ว่ามันมีวิธีอื่นอีกไหม

หลวงพ่อ : ยืน เดิน นั่ง นอนเรานี้แหละ เอาตัวเรานี้ให้จบ ยืน เดิน นั่ง นอน ใ้นั้นมัน เหมือนกับท่าพักผ่อน มันท่าระหว่างใจ เหมือนท่าเราก้าวเท้า มันระหว่างก้าวเท้า อันนี้ท่าระหว่าง เอียงลงนอน

โยม : คือความเพียรท่านถึงตรงนั้นแล้วจริงๆ ไม่ใช่เพราะแค่นี้

หลวงพ่อ : ใช่ๆ

โยม : กรณีท่านถึงเพราะความเพียร คือท่านทำอย่างอื่นมาเยอะ

หลวงพ่อ : ใช่ ก็เราจะพูดตรงนี้ใจว่าข้างกระดูกหู ฐูแลบลิ้น หรือสว่างโพลง เป็นอย่างนั้น ใช่ไหม ใช่ แต่กว่าจะเป็นมันพร้อมมาแล้วใจ ใ้คนไม่มองตรงที่เราสร้างฐานมาพร้อม แล้วถึง ตรงนั้นปั๊บ อย่างของหลวงปู่มั่นบอกข้างกระดูกหู ฐูแลบลิ้น แพลบ! ขาดเลย แต่กว่าจะขาดต้อง สร้างฐานมา สร้างมาเยอะมาก พระอานนท์ท่านสร้างมาเยอะด้วย แล้วใจมันไปเกาะใจ ใจไปเกาะ ที่คำพระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้วันะ

คำว่า “ไปเกาะคำพูด” คือสัญญา แล้วจิตไปเกาะคำที่พระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ใจ คือสัญญา ไว้ว่าต้องตรัสรู้วันสังคายนา แล้วนี่เขาจัด เขาปุ้พรมกันแล้ว จะสังคายนาอยู่แล้ว ทำไมยังไม่เป็น สักทีหนึ่ง พอปล่อยความคิดทั้งหมดมันก็รวมกลับมาเป็นตัวของมันเอง พริบ! เรียบร้อย

โยม : แล้วอย่างนี้ถ้าเรากำหนดพุทโธตลอดเวลาก็คือว่าเป็นการภาวนาด้วยใจใหม่คะ

หลวงพ่ : ๑๐๐ เปอร์เซนต์

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ใจ ถ้าทำได้นะ ขอให้ทำอย่างนี้ไป ไม่กี่เดือน ทำไปเรื่อยๆ แล้วเดี๋ยวจะรู้ผล แต่มันจะมีอันหนึ่งเท่านั้นนะ อันหนึ่งที่ว่าเราอยากรู้มาก อยากอะไรมาก มันเป็นความอยาก เขาเรียกค้นหาซ่อนค้นหา แต่ก็ทำมันไปก่อนเถอะ แล้วค่อยแก้ไข อย่างที่พูดเมื่อวานนี้ เวลาสอนมันก็ต้องสอนกันมาอย่างนี้

เวลาเราคุยธรรมะกัน เราคุยกันบ่อยครั้ง อู้อู! ธรรมะต้องเป็นอย่างนั้นเลย เวลามีคนหัดใหม่มา เวลาเราสอน โอ้พวกนั้นฟังแล้วจะงงเลย เอ้! หลวงพ่สอนผิด ทำไมสอนอย่างนั้นล่ะ

ไม่ใช่ เขาเป็นเด็กใหม่มาก พวกเรานี้่นกรบ อะไรก็เก่งหมด เด็กมันเข้ามาต้องสอนวิธีจับปิ่นให้มันก่อน มันเข้ามาต้องสอนวิธีจับปิ่น คนเป็นนกรบนะ เขาสอนอะไรรู้ใหม่ เขาสอนวิธีล้างปิ่น เขาไม่สอนวิธีรบกอก เขาสอนให้ถอดปิ่น แล้วทำความสะอาดมันนะ เอ็งทำความสะอาดปิ่นประกอบปิ่นจนเป็นแล้ววูก่อยสอนมีง

โอ้ที่นี่ก็เหมือนกัน พวกมาใหม่ ตั้งสติ กำหนดพุทโธไปเรื่อยๆ ถ้าไม่ได้ก็พุทโธกับลมหายใจไป เดี่ยวค่อยแก้ไขกันไป ทีนี้พอโอ้นั้น โอ้อ! นกรบเขาต้องออกลาดตระเวนเว้ย มันต้องออกสนามสิ เอ้! ทำไมสอน เอ้! มาถอดปิ่น ล้างปิ่น

นี่ไง เวลาพูดไปเราก็อุดถึง โอ้อโฮ! ออกสนามต้องเป็นอย่างนั้นๆ อู้อู! ใส้ไปเต็มทีเลยนะ เวลาคนใหม่มาไม่สอนอย่างนั้นนะ สอนถอดปิ่น มันจะงงกันนะ เอ้! หลวงพ่สงสัยตั้งต้องแล้ว

แต่คนสอนมันรู้วุฒิภาวะของคนรับ ของคนฝึกหัด ถึงได้บอกมีสูงมีต่ำนี้ไง ไม่ใช่ว่ามาถึงก็จะสอนกันเลย จะออกรบเลยนะ เดี่ยวไป เข้าศึกเขายังตายนุ่นไง มันก็ออกเต็มทีมันก็รบเต็มทีเลยนะ พอรบไปแล้วมันไม่ไหวใจ เฮ้อ! เลิกเถอะ กลับบ้านดีกว่า จบ

มันใจคนไม่เท่ากัน ใจคนไม่เหมือนกัน แต่ถ้าเวลามาหาเรา ไปวัดไหนมาบ้าง ไปมาก็ปี แต่ถ้ามีพื้นฐานมาแล้วนะ ภาวใส้เลย เพราะว่าเขาประกอบปิ่น เขาออกรบมาแล้ว แต่มันแพ้บ้างชนะบ้างนะ ใส้กันได้เลย แต่บางทีมาใหม่เลย แล้วมาใหม่ บางทีนะ เห็นบ่อย มาใหม่เริ่มต้นอะไรรู้ใหม่ กิน

ข้าวมือเดียวไม่ได้ ไม่ได้ ต้องกิน ๒ มือ ถ้ามาใหม่นะ กินข้าวมือเดียวไม่ได้ ถ้ามาใหม่เป็นอย่างนี้เลย ไม่ได้ กินข้าวมือเดียวไม่ได้

แต่ถ้ามันไปอยู่วัดป่าเราแล้วนะ มันไม่กลัวแล้ว ถ้ามานี่สอนได้เลย แต่ถ้ามาจากวัดบ้าน มาจากหัดใหม่ ไม่ได้ ไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้ อ้าว! ไม่ได้ก็อยู่ไปก่อน พออยู่ไปก่อน ถ้ามันมีเวเวเดียวมันตัวเอง เดียวมันกินมือเดียวเอง เดียวมันตัวเอง ถ้ามันมาใหม่ ไม่ได้... ไม่ได้มาอีกแล้วเว้ย มันก็ต้องอย่างนี้แหละ

หลวงตาถึงบอกไง เราฟังเมื่อก่อนก็เฉยๆ พอตอนหลังมาคิดมาก ในวงกรรมฐานเรา ในครอบครัวกรรมฐาน ไม่ใช่ธรรมยุตนะ ธรรมยุตทั้งหมดคือฝ่ายธรรมยุต ธรรมยุตที่ออกปฏิบัติมันมีอยู่แกล่ไหน ในครอบครัวกรรมฐาน แล้วในสายหลวงปู่มั่น แล้วในกลุ่มปฏิบัติ เหลือกี่องค์ ไม่ใช่ใหญ่โตกว้างขวางหรอก นี่เราไปมองภาพทั้งหมดของสังคมไง

เวลาท่านพูดนะ ท่านพูดวงนอก สังคม แง่มื้อใหญ่ ท่านพูดถึงในครอบครัวเรา องค์กรนั้นเป็นอย่างนั้น ใส่อันนั้น อ้ออันนั้นถูก แต่ถ้าเป็นข้างนอก ครอบครัวใหญ่ สายหลวงปู่มั่น แต่บางทีท่านก็พูดนะ เรามั่นใจ มีคนไปถามไง วันนั้นฟังอยู่ในวิทยุนะ มีคนศรัทธามากเลย ไปกราบท่าน “อู๊ย! ดิฉันศรัทธามากเลย ลูกศิษย์สายหลวงปู่มั่นสุดยอดเลยค่ะ”

ท่านพูดสวนเลยนะ สงสัยคนมันแบบกำลังศรัทธาเต็มที่ ท่านพูดนะ เราจำแม่นเลย “เรามั่นใจว่าในสายหลวงปู่มั่นก็มีดีและมีช่วยปนกัน”

คือคนนั้นมันกำลังเต็มที่มาต้องเบรกไว้ก่อนไง เดียวมันจะไปเสียใจ เหมือนเครื่องบิน ไปผิดหวังปีบจะดิ่งลงเลยไง ท่านเตือนไว้ก่อนเลย “ในสายหลวงปู่มั่น เราก็มั่นใจว่ามีดีและช่วยปนกัน” คือไม่ใช่ว่าสายหลวงปู่มั่นแล้วตัวเองมั่นใจมาก โอ้โฮ! เหมือนเครื่องบินเลย กำลังเหินเลยนะ ไปเต็มที่เลย ศรัทธามันขึ้นเต็มที่เลยนะ ไม่รู้วันไหนหัวปักกะ วันไหนมันไปเจออะไรผิดหวังก็หัวปักเลย หมดเลย ท่านพูดเลยนะ ท่านพูดมาเราฟังซึ่งมาก ท่านพูดเอง แต่เวลาท่านพูด ฉะนั้น เวลาพูดถึงวงปฏิบัติภายในมันถึงคุยกันได้เน้อๆ

แต่ถ้ามาพูดวงกว้าง อย่างที่ว่า “พระไตรปิฎกว่าอย่างนั้น สายนั้นว่าอย่างนั้น”

อ้าว! ถ้าว่าอย่างนั้นนะ ถ้าจะให้พูดตามจริงนะ เราลบล้างหมดเลย ถ้าลบล้างหมดไปแล้ว สะเทือนใจไหม ฉะนั้น ถ้ามันสะเทือนใจ ไม่พูดดีกว่า แต่ถ้าจะให้พูดนะ เพราะสายเป็นอย่างนั้น

ใช่ไหม เพราะคำว่า “สาย” เขาเชื่อผู้นำ ฉะนั้น ถ้าเชื่อผู้นำ มันต้องลบล้างว่าผู้นำผิด ให้เขาเห็นว่า ผิดถูกต้อง เขาถึงจะปล่อยตรงนั้น แล้วถ้าเราจะไปลบล้างผู้นำเขาผิด สะเทือนใจไหม ถ้าอย่างนั้น นะ เราบอกว่าเราไม่พูดดีกว่า

แต่ถ้าจะแก้ไขกัน เราต้องบอกว่าตรงนั้นผิด ถ้าเขาถอนตรงนั้นปั๊บ เขาถึงจะมายอมรับ ความถูกต้อง ถ้าเขาไม่ยอมถอนความผิดมา เขาจะเอาความถูกต้องไปเจือจางกับความผิดเขา มันก็มั่วกัน อยู่ นั่นนี้ในการปฏิบัติเวลาจะสอนกันนะ

ฉะนั้น เวลาเราจะถามเลย มาจากไหน ไปอยู่กับเขามากี่ปี จะดูว่ามันเข้าสายเลือดลึกแค่ไหน แล้วค่อยๆ ร้อนกันมา เราถึงซึ่งหลวงปู่มันแล้วพูดบ่อย การแก้จิตไม่ใช่ของง่ายจะ คนไม่เป็น แก้ไม่ได้ แล้วผู้เฒ่าจะตายแล้วนะ ใครภาวนาให้รับภาวนามา หากคนแก้จิต หากคนแก้จิตได้ยากมาก

ซึ่งใจมาก เพราะเราเองเราก็โดนท่านบีมา ถ้าไม่บีมาก็ไม่มาเป็นอย่างนี้ โคนบีมา เหมือนกัน แล้วตอนบีก็ อื้อหึม! ใต้อันนะ เราดูเราเห็นของเรา แต่รู้โดยกิเลส มันรู้ที่อยู่ แต่มันมีผิด ครั้งหนึ่ง

ความเห็นที่เราเห็นกันอยู่เริ่มตันมันจะถูกครั้งหนึ่ง ผิดครั้งหนึ่งรวมกัน ๕๐-๕๐ ขณะที่ จิตคิดนะ ๕๐-๕๐ แต่พอถอยปั๊บ กิเลสหมดเลย แล้วเวลาไปรายงานท่าน ไปให้ท่านช่วย ท่านจะว่าอย่างไร เวลาปฏิบัติมา ๕๐-๕๐ ทั้งนั้นนะ ไม่เป็นไรมาเลย มันมีถูกมีผิดปนกันอยู่นั่นนะ เพราะเรามีกิเลส ใจเรื่องถูกเลยไม่มี ไม่ใช่ว่าปฏิบัติแล้ว ทางโลกจะคิดเลยว่าปฏิบัติแล้วชาวสะอาด จะดีไปหมดเลย

มึงยังไม่รู้จักกิเลสมึงหรือ กิเลสมึงจะซัดให้มึงหัวปักคิน ครูบาอาจารย์ท่านถึงรู้จักฤทธิ์ กิเลสใจ แล้วไม่ใช่ใครหรือ ใจมึงทั้งนั้นนะทำลายมึงเอง แล้วถึงที่สุดมันผ่านไปได้

หมดหรือยัง

โยม : เวลาที่มาหาอาจารย์ ความมุ่งหมายที่การให้มา พิสูจน์ในสิ่งที่เราทำ

หลวงพ่ : เป็นคำถามโยมหรือเป็นคำถามใคร

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไช้ ถ้าพูดถึงโยม โดยหลัก คำพูดนี้ต้องเป็นคำพูดของเรา ว่าถ้าเราเป็นครูบาอาจารย์ เราต้องชี้ถูกชี้ผิด ส่วนใหญ่เราจะชี้ถูกชี้ผิด แต่คำว่า “คำถามใคร” บางคนถ้าเขาปฏิบัติ เขาก็อยากจะตรงนี้ อยากให้ชี้ถูกชี้ผิด แต่บางคนเขาก็มีเล่ห์เหลี่ยม มีลับลมคมในมา เขาก็ไม่ต้องการชี้ถูกชี้ผิด บางคนเขาก็จะมาล้างความลับ บางคนเขาจะมาดู

โยม : คือที่แบบพระอาจารย์บอกว่าคนเราเวลาปฏิบัติ

หลวงพ่ : ไช้

โยม : มีส่วนผิด

หลวงพ่ : ไช้

โยม : แล้วไอ้ส่วนผิดส่วนถูก ตัวเราเห็นมันอยู่

หลวงพ่ : ไม่รู้หรือ

โยม : ไม่รู้

หลวงพ่ : ไช้

โยม : ต้องมีคนที่จะช่วยแนะนำ

หลวงพ่ : ไช้ เพราะอย่างนี้ไง ธรรมเนียมถึงติดอาจารย์ที่หลวงตาว่าไง เพราะส่วนใหญ่เราจะไปหาอาจารย์ ส่วนใหญ่เราจะฟังเทศน์ของท่านก่อน อ่านหนังสือของท่านก่อน ถ้าเราเชื่อมันแล้วเราถึงเข้าไปหาท่าน พอเข้าไปหาท่านปั๊บ ถ้าจิตมันลงนะ มันจะรีบภาวนาเต็มทีเพื่อจะให้คนชี้แนะ แล้วพูดกับเราเลย เราลง ๒-๓ ปี ทีแรกที่เล่าให้ฟัง แล้วพอไปหลวงปู่จวนนะ “อวิชชาอย่างหยาบสงบตัวลง อวิชชาอย่างกลางไม่เห็น อวิชชาอย่างละเอียดยังเต็มในหัวใจเลย” มันก็รีบภาวนา เพราะมันเชื่อแล้ว พอภาวนาได้ผลปั๊บ เครื่องบินตก เราเข้าไปบ้านตาเลย มันบังคับตัวเองเข้าบ้านตาเลย เพราะไอ้คนชี้ถูกชี้ผิดมันไม่มี

แล้วพอเข้าไปอยู่บ้านตาคนมันพูดกับตัวเองอย่างไรรู้ไหม มึงเข็ดไหม มึงอยู่เมื่อก่อนมามึงไปถามครูบาอาจารย์องค์ไหนก็สอนมึงผิดๆ หมดเลย แล้วมึงเองก็หลงผิด เพราะมึงหัวคว่ำ เพราะ

ตัวเองมันเป็นสมาธิแล้วมันเสื่อมมาหลายร้อยหน ตัวเองก็หลงผิดหลงถูกมาตลอด ไปหาครูบา อาจารย์ก็สอนผิดสอนถูกมาตลอด บัดนี้ บัดนี้ครูบาอาจารย์อยู่บนกุฏิ กุฏิหลวงตาอยู่นี้ แล้วมีงอยู่ที่ร้าน มีงเร่งภาวนาสิ คนจะสอนมีงรอมีงอยู่นี้ รอมีงอยู่ โอ้โฮ! มันเร่งความเพียรนะ มันทุกข์ยากมา มหาศาล เราเองนี่แหละ ความคิดอย่างนั้นมันจะปลุกเร้าตัวเองตลอดเวลาอยู่บ้านตา

คนรอแก้มีงนั่งอยู่นี้ คนรอแก้มีงนะ นั่งอยู่บนกุฏินี้ มีงเร่งเข้า เร่งเข้าๆ อยู่บ้านตาเราทำอย่างนี้ตลอด ถ้าออกมาจากวัดก็เร่งเข้าไป ก็เข้าไปตามอีก เวลาออกมาข้างนอกปั๊บ ต้องกลับไป ชาร์จไฟ ต้องกลับไปให้ท่านดำ

ก็เป็นอย่างไร ถ้าคนเราภาวนายังไม่ติด ยังไม่เห็นถูกเห็นผิดมันก็ยังนอนใจ แต่ถ้าคนใดภาวนาเห็นถูกเห็นผิด เห็นการขัดแย้งแล้วมันจะหากคนบอก เพราะเหมือนเราง ซื่อป้อๆ ตลอด งดไปไม่รอดหรอก ก็ต้องไปให้ท่านทุบหัวสักทีหนึ่ง

โยม : เหมือนมาให้อาจารย์ดำเราตอนนี้

หลวงพ่ : ไม่เหมือน เวลาแงๆ ก็ต้องเข้าไปให้ท่านเอาไม้ฟาดหัวสักทีหนึ่ง มันก็หูตาสว่างออกมา เต็มมันก็เข้าไปให้ฟาดสักทีหนึ่ง เพราะในวงกรรมฐานมันเป็นกันอย่างนี้ ในวงปฏิบัติมันถึงเป็นของจริง ฉะนั้น พอฟังทฤษฎีแล้วมันถึงฟังออกใจ แล้วฟังออกแล้วถึง โอ้โฮ! โอ้โฮ! เลย นี้เขาเรียกหลงใจ ถ้าเราหลงใจครูบาอาจารย์องค์ไหน เราจะเชื่อท่าน เราจะฟังท่าน แล้วมันจะแก้ไขกันได้ ถ้ามันไม่ฟังนะ หูซ้ายทะลุหูขวา ไม่ทะลุธรรมดานะ หัวใจมันยังเยาะเย้ยนะ “หืม! แค่นี้จะมาสอนกู กูเก่งกว่ามีงอีกนะ” แต่ข้างนอกทำกราบทำไหว้วันนะ แต่ใจทึบจู้ ไร้! กิเลสไม่ธรรมดาหรอก มันอยู่ในหัวใจ มันว่ามันแน่ ทั้งๆ ที่มันโง่เป็นควาย

หมดหรือยัง เอาละเนาะ เอวัง